

Co-funded by
the European Union

mucf

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ PROUD AMBASSADORS ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΛΟΑΤΚΙ+

Χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και γνώμες που εκφράζονται ανήκουν αποκλειστικά στον συγγραφέα/-είς και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor - MUCF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η αρμόδια αρχή χρηματοδότησης φέρουν ευθύνη για αυτές.

sensus

THE CUBE
Entrepreneurship
Support & Education

pal network
Fighting discrimination and anti-Olympism

LEGEBITRA

REGIONAL EMILIA
L'alto delle persone
REGIONE EMILIA-ROMAGNA

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΣΥΝΟΨΗ	5
2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
Ευρωπαϊκό Πολιτικό Πλαίσιο και Θεσμικό Υπόβαθρο	7
Στρατηγική της Ε.Ε. για την Ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ+ 2020–2025	7
Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Νεολαία (2019–2027)	8
Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.	9
Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων	9
3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	11
Α. Χαρτογράφηση καλών πρακτικών σε κάθε χώρα-εταίρο	11
Β. Διεθνείς Διαδικτυακές Εισαγωγικές Συναντήσεις (Inception Meetings)	11
Γ. Τοπικές Ομάδες Διαλόγου	12
4. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ	13
Καλές Πρακτικές.....	13
Α. Ψυχική υγεία των ΛΟΑΤΚΙ+ Νέων στη Σουηδία από τον Sensus	15
Β. Δημιουργώντας χώρο για τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία – μια ελληνική προοπτική από την CUBE MAKE.....	19
Γ. Ευρωπαϊκή ανασκόπηση για τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία: ψυχική υγεία, δικαιώματα και κενά πολιτικής στο Βέλγιο από το PAL Network	22
Δ. Μια σλοβενική προοπτική από τη Legebitra	25
Ε. Μια ιταλική οπτική από τον Δήμο του Reggio Emilia	28
Διεθνείς Διαδικτυακές Εισαγωγικές Συναντήσεις	30
Κοινές Καλές Πρακτικές.....	33
Κοινές Προκλήσεις και Κενά.....	34
5. ΟΜΑΔΕΣ ΔΙΑΛΟΓΟΥ.....	35
Sensus, Σουηδία	35
CUBE AMKE, Ελλάδα.....	37
PAL Network, Βέλγιο	39
Legebitra, Σλοβενία.....	42

Δήμος Reggio Emilia, Ιταλία	44
6. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	47
ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ	47
1. Κέντρα Ψυχικής Υγείας ΛΟΑΤΚΙ+ σε κάθε περιφέρεια	47
2. Δημόσια Χρηματοδότηση για Φροντίδα Επιβεβαίωσης Φύλου	47
3. Εκπαίδευση Επαγγελματιών Υγείας σε ό,τι αφορά τα ΛΟΑΤΚΙ+	47
4. Τοπικά Σημεία Πρόσβασης για Ψυχολογική Υποστήριξη	47
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	48
5. Υποχρεωτική Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών για ΛΟΑΤΚΙ+ Συμπερίληψη	48
6. Σεξουαλική και Συναισθηματική Αγωγή από Ειδικούς	48
7. Συμπεριληπτικό Αναλυτικό Πρόγραμμα και Εκπαιδευτικό Υλικό	48
8. Ορισμένο Προσωπικό Προστασίας σε Κάθε Σχολείο	49
9. Συμπεριληπτικές Σχολικές Υποδομές	49
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	50
10. Νόμος για την Ένταξη στον Χώρο Εργασίας	50
11. Προστατευμένη Συμμετοχή σε Προγράμματα Ευαισθητοποίησης κατά τις Ώρες Εργασίας	50
ΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ	50
12. Νομική Αναγνώριση Φύλου με Βάση τον Αυτοπροσδιορισμό	50
13. Επέκταση των νόμων κατά των διακρίσεων, ώστε να συμπεριλαμβάνουν τα μη δυαδικά και μεσοφυλικά άτομα	51
14. Ενίσχυση της Εφαρμογής των Πολιτικών κατά των Διακρίσεων	52
15. Διαφανείς και Συμπεριληπτικές Διαδικασίες Νομοθετικής Μεταρρύθμισης	53
16. Μόνιμοι Μηχανισμού Συνεργασίας Κράτους – Κοινωνίας των Πολιτών	53
ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	54
17. Εκπαίδευση για ΛΟΑΤΚΙ+ ζητήματα σε Αστυνομικό και Δικαστικό Προσωπικό	54
18. Γραφεία Εξάλειψης Διακρίσεων σε Κάθε Δήμο	54
19. Εργαλεία Αναφοράς Φιλικά προς τους Χρήστες για Παραβιάσεις Δικαιωμάτων	55
ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΘΕΣΜΩΝ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	55

20.	Παρακολούθηση της Συμμόρφωσης των Σχολείων με τις Πολιτικές Ένταξης.....	55
21.	Λογοδοσία Ιδρυμάτων για Επαγγελματική Κακοποίηση.....	55
22.	Νεολαία και Αντιπροσώπευση της Κοινωνίας των Πολιτών στην Αξιολόγηση Πολιτικών	55
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ.....		56
23.	Τοπικές Εκστρατείες Ευαισθητοποίησης σε Αγροτικές και Συντηρητικές Περιοχές.....	56
24.	Νομοθεσία για την Εκπροσώπηση των Μέσων Ενημέρωσης χωρίς Αποκλεισμούς	56
25.	Αλληλεγγύη και Διάλογος μεταξύ Κινημάτων	56
7.	ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ.....	57

1. ΣΥΝΟΨΗ

Το έργο με τίτλο «*Support of the Inclusion and Reporting of LGBTQIA+ Youth and their Mental Well-being in Europe – Proud Ambassadors*» (Αρ. Αναφ. 2024-1-SE02-KA220-YOU-000250648) αποτελεί μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία χρηματοδοτούμενη από το πρόγραμμα Erasmus+, η οποία δεσμεύεται για την προώθηση των δικαιωμάτων και της ευημερίας των ΛΟΑΤΚΙ+ νέων σε ολόκληρη την ήπειρο. Το έργο στοχεύει **στην προώθηση της ένταξης και της υποστήριξης των ΛΟΑΤΚΙ+ νέων, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία της ψυχικής τους υγείας**, η οποία συχνά επηρεάζεται αρνητικά από τη συνεχιζόμενη διάκριση. Αυτή η κατάσταση οδηγεί συχνά σε υποαναφορά των εμπειριών τους και σε έλλειψη επαρκούς υποστήριξης.

Για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης, το έργο εμπλέκει ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων — οργανώσεις και ακτιβιστές της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας, επαγγελματίες ψυχικής υγείας, εργαζομένους και εθελοντές στον τομέα της νεολαίας, εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα, τοπικές και εθνικές αρχές καθώς και κέντρα προαγωγής της ψυχικής ευεξίας — με στόχο τη δημιουργία ενός πιο ευαισθητοποιημένου, υποστηρικτικού και συμπεριληπτικού περιβάλλοντος για τους ΛΟΑΤΚΙ+ νέους σε όλη την Ευρώπη.

Για την επίτευξη του στόχου του, οι δραστηριότητες του έργου είναι δομημένες γύρω από τέσσερις αλληλένδετους πυλώνες:

1. **Μεταρρύθμιση πολιτικής:** Το έργο συμμετέχει σε δράσεις συνηγορίας σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για την προώθηση της ισότητας. Αυτό περιλαμβάνει προτάσεις για συμπεριληπτικές πολιτικές που προστατεύουν τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα από τις διακρίσεις.
2. **Εκπαιδευτική ανάπτυξη:** Η πρωτοβουλία αναπτύσσει συμπεριληπτικά προγράμματα σπουδών και στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης με σκοπό την ενίσχυση της κατανόησης και της αποδοχής στα σχολεία και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Αυτοί οι πόροι έχουν σχεδιαστεί ώστε να δημιουργούν ασφαλή και υποστηρικτικά μαθησιακά περιβάλλοντα για όλους τους μαθητές.
3. **Εκπαιδευτικές Ευκαιρίες:** Το έργο προσφέρει εξειδικευμένη κατάρτιση για εκπαιδευτικούς, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και υποστηρικτές, εφοδιάζοντάς τους με τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις ώστε να στηρίζουν τους ΛΟΑΤΚΙ+ νέους με ευαισθησία και επάρκεια.
4. **Καθοδήγηση από Ομοτίμους:** Κεντρικό στοιχείο του έργου αποτελεί η δημιουργία δικτύων καθοδήγησης και υποστήριξης, τα οποία ενδυναμώνουν τους ΛΟΑΤΚΙ+ νέους μέσω της σύνδεσης, της ανταλλαγής εμπειριών και της καθοδήγησης που προέρχεται από την ίδια την κοινότητα.

Οι εταίροι που συνεργάζονται σε αυτό το έργο είναι οι εξής:

- **Sensus από την Περιφέρεια Στοκχόλμης-Γκότλαντ (Σουηδία), Επικεφαλής Εταίρος** – Ένα δίκτυο οργανώσεων που εργάζονται για τα δικαιώματα των πολιτών, την υγεία και την ευημερία.
- **CUBE NGO – Ινστιτούτο Στήριξης και Μελετών για την Επιχειρηματικότητα, την Κοινωνική Ανάπτυξη και Συνοχή (Ελλάδα)** – Ένα ινστιτούτο που επικεντρώνεται στη στήριξη και την έρευνα σχετικά με την επιχειρηματικότητα, την κοινωνική ανάπτυξη και τη συνοχή.
- **PAL Network (Βέλγιο)** – Ένα ευρωπαϊκό δίκτυο που μάχεται κατά των διακρίσεων και προωθεί την ένταξη ευάλωτων ομάδων στην εκπαίδευση και την απασχόληση.
- **Δήμος του Ρέτζιο Εμίλια (Ιταλία)** – Με ιδιαίτερη συμμετοχή του Γραφείου Ίσων Ευκαιριών.
- **Legebitra (Σλοβενία)** – Πολιτιστικός, Πληροφοριακός και Ψυχοκοινωνικός Φορέας Συμβουλευτικής για την ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα – μια οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών υπέρ των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ+.

Αυτό το Ερευνητικό Υπόμνημα Πολιτικής αποτελεί την κορύφωση της συνεργασίας που πραγματοποιήθηκε από την εταιρική σύμπραξη του έργου Proud Ambassadors. Το παρόν έγγραφο αποτυπώνει το αποτέλεσμα των κοινών προσπάθειών που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα του έργου «Μεταρρύθμιση πολιτικής»: πρόκειται για μια αναφορά που συγκεντρώνει τις τοπικές πραγματικότητες, τις θεσμικές πρακτικές και τις φωνές των νέων και των επαγγελματιών από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Στο παρόν έγγραφο περιλαμβάνεται μια συλλογή καλών πρακτικών, μια αποτύπωση των παραγόντων που εξακολουθούν να παρεμποδίζουν την επίτευξη της ισότητας, καθώς και ένα σύνολο 25 στοχευμένων συστάσεων προς δημόσιους φορείς, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, εκπαιδευτικούς και παρόχους υπηρεσιών.

Το υπόμνημα αυτό συγκεντρώνει τη γνώση και τη δέσμευση κοινοτήτων που εργάζονται για να καταστήσουν την Ευρώπη έναν πιο δίκαιο και συμπεριληπτικό τόπο για τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία. Αποτελεί τόσο μια καταγραφή όσων έχουν ήδη επιτευχθεί, όσο και ένα κάλεσμα για δράση σε ό,τι πρέπει να ακολουθήσει. Το έγγραφο αυτό αποσκοπεί στην καθοδήγηση μεταρρυθμίσεων πολιτικής, στην ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και στην υιοθέτηση στρατηγικών υποστήριξης της νεολαίας με καθοδήγηση από την ίδια την κοινότητα.

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία σε ολόκληρη την Ευρώπη αντιμετωπίζει ένα ευρύ φάσμα προκλήσεων, από τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις διακρίσεις έως την περιορισμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης. Παρά το γεγονός ότι ορισμένες χώρες έχουν σημειώσει νομοθετική πρόοδο, εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικά κενά στην εφαρμογή των πολιτικών.

Το έργο Proud Ambassadors επιδιώκει να ενισχύσει τη φωνή των νέων και την προοπτική των κοινοτήτων στον χώρο της χάραξης πολιτικής. Ειδικότερα, το Πακέτο Εργασίας 2 (ΠΕ2) με τίτλο «Ψυχική Υγεία ΛΟΑΤΚΙ+ Νέων: Καλές Πρακτικές και Συστάσεις Πολιτικής» στοχεύει στη χαρτογράφηση της υφιστάμενης κατάστασης στις χώρες των εταίρων, ως προς τις καλές πρακτικές και τις θετικές νομικές, θεσμικές και ρυθμιστικές παρεμβάσεις που αφορούν στην υποστήριξη των ΛΟΑΤΚΙ+ νέων και της ψυχικής τους υγείας. Από αυτά τα δεδομένα – και μέσα από τη συμμετοχή ενδιαφερόμενων φορέων (ειδικών, νέων επαγγελματιών, ακτιβιστών κ.ά.) – διαμορφώνονται προτάσεις πολιτικής.

Το παρόν ερευνητικό υπόμνημα αποτελεί την ολοκλήρωση της εργασίας στο πλαίσιο του ΠΕ2 και αποσκοπεί:

- Στη σύνοψη των ευρημάτων των εταίρων, των καλών πρακτικών και των προβληματικών περιοχών.
- Στην παρουσίαση κοινών συστάσεων πολιτικής ως πιθανές ενεργές λύσεις για τους εντοπισμένους τομείς παρέμβασης.

Ευρωπαϊκό Πολιτικό Πλαίσιο και Θεσμικό Υπόβαθρο

Σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, η προστασία των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ+ και η προώθηση της ψυχικής ευεξίας για όλους τους νέους έχουν γίνει ολόένα και πιο σημαντικές πολιτικές προτεραιότητες. Το έργο Proud Ambassadors εντάσσεται σε αυτό το εξελισσόμενο πλαίσιο της Ε.Ε. και ανταποκρίνεται άμεσα σε θεσμικές στρατηγικές που στοχεύουν στη μείωση των διακρίσεων, στην προώθηση της ένταξης και στην ενίσχυση των συστημάτων ψυχικής υγείας.

Στρατηγική της Ε.Ε. για την Ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ+ 2020–2025

Η Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ+ 2020–2025 θέτει ένα τολμηρό όραμα για τη δημιουργία μιας Ε.Ε. «όπου καθένας είναι

ελεύθερος να είναι ο εαυτός του». Η στρατηγική δίνει προτεραιότητα σε δράσεις που βασίζονται σε τέσσερις πυλώνες:

- Καταπολέμηση των διακρίσεων, με έμφαση στα εγκλήματα μίσους, την ανισότητα στους χώρους εργασίας και τις θεσμικές προκαταλήψεις.
- Εξασφάλιση της ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας από τον λόγο μίσους και τη βία με βάση το φύλο.
- Δημιουργία περιεκτικών κοινωνιών, ιδιαίτερα στον τομέα της εκπαίδευσης, της υγείας, του πολιτισμού και του αθλητισμού.
- Ηγεσία στην προώθηση της ισότητας σε παγκόσμιο επίπεδο, μέσω διπλωματίας και διεθνούς συνεργασίας.

Η στρατηγική καλεί τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τους εθνικούς νόμους σχετικά με τη μη διάκριση και την νομική αναγνώριση φύλου, καθώς και να υιοθετήσουν εθνικά σχέδια δράσης για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ+. Οι συστάσεις του Proud Ambassadors ευθυγραμμίζονται άμεσα με αυτές τις προτεραιότητες, ειδικά στους τομείς της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, της πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και της θεσμικής λογοδοσίας.

Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Νεολαία (2019–2027)

Η Στρατηγική της Ε.Ε. για τη Νεολαία προωθεί τη συμμετοχή, την ένταξη και την ενδυνάμωση των νέων σε όλη την Ευρώπη. Δίνει έμφαση στην ψυχική υγεία, τη μη διάκριση και την ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες, ευθυγραμμισμένη στενά με τους στόχους του έργου. Δύο από τους 11 Ευρωπαϊκούς Στόχους για τη Νεολαία είναι ιδιαίτερα σημαντικοί:

- Στόχος 3: Περιεκτικές Κοινωνίες – στοχεύει στην εξασφάλιση ίσων δικαιωμάτων για όλους τους νέους, ανεξαρτήτως σεξουαλικού προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου.
- Στόχος 5: Ψυχική Υγεία και Ευεξία – προάγει την εκπαίδευση για την ψυχική υγεία, την πρόσβαση σε υπηρεσίες και τη μείωση του στίγματος.

Μέσω των ομάδων εστίασης που διοικούνται από νέους και της υποστήριξής του για μια συμπεριληπτική πολιτική νεολαίας, το Proud Ambassadors συμβάλλει στην υλοποίηση αυτών των στόχων σε διακρατικό επίπεδο.

Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.

Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατοχυρώνει τις αρχές της αξιοπρέπειας, της ισότητας και της ελευθερίας. Το Άρθρο 21 απαγορεύει τις διακρίσεις βάσει φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού και άλλων χαρακτηριστικών. Το Άρθρο 24 προστατεύει τα δικαιώματα των παιδιών, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να εκφράζουν τις απόψεις τους και να λαμβάνονται υπόψη σε θέματα που τους αφορούν.

Οι πολιτικές προτάσεις που προωθούνται σε αυτό το ερευνητικό υπόμνημα στοχεύουν να διασφαλίσουν ότι αυτά τα δικαιώματα δεν τηρούνται μόνο νόμιμα, αλλά υλοποιούνται και στην καθημερινή θεσμική πρακτική, ιδιαίτερα για τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία.

Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων

Ο Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων, που υιοθετήθηκε το 2017, παρέχει τη βάση για την κοινωνική ένταξη και την ίση πρόσβαση σε ποιοτική υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση και απασχόληση. Η Αρχή 1 εγγυάται το δικαίωμα στην ίση μεταχείριση και τις ίσες ευκαιρίες. Η Αρχή 16 διασφαλίζει την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και η Αρχή 11 τονίζει την ποιοτική και συμπεριληπτική εκπαίδευση.

Η εστίαση του έργου σε δομικές μεταρρυθμίσεις στα σχολεία, τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας και τους χώρους εργασίας υποστηρίζει την εφαρμογή αυτών των δικαιωμάτων, ιδιαίτερα για την περιθωριοποιημένη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία.

Παρά τα θεσμικά αυτά πλαίσια, η εμπειρία σε όλη την Ευρώπη δείχνει ένα διαρκές χάσμα μεταξύ των τυπικών δικαιωμάτων και της πραγματικής ένταξης των ΛΟΑΤΚΙ+ νέων. Σύμφωνα με τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε., το 62% των νέων ΛΟΑΤΚΙ+ ηλικίας 15–24 αναφέρουν ότι αποφεύγουν τις δημόσιες εκδηλώσεις στοργής από φόβο επίθεσης και σχεδόν τα μισά από τα τρανς και τα μη δυαδικώς προσδιοριζόμενα νέα άτομα αντιμετώπισαν διακρίσεις στον εκπαιδευτικό χώρο. Τα δεδομένα για την ψυχική υγεία είναι εξίσου ανησυχητικά: η ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία είναι τρεις έως πέντε φορές πιο πιθανό να αντιμετωπίσει κατάθλιψη, άγχος και αυτοκτονικές σκέψεις σε σύγκριση με τους cisgender ετεροφυλόφιλους συνομηλίκους τους. Αυτά τα στατιστικά στοιχεία υπογραμμίζουν την επείγουσα ανάγκη μετάφρασης των δεσμεύσεων της Ε.Ε. σε απτές, νεανικά προσανατολισμένες μεταρρυθμίσεις σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Σε αυτό το ευρύτερο πλαίσιο, το έργο Proud Ambassadors λειτουργεί τόσο ως απάντηση όσο και ως μηχανισμός προώθησης των προτεραιοτήτων της Ε.Ε.

για ισότητα, ένταξη και ψυχική ευημερία των νέων. Οι επόμενες ενότητες παρουσιάζουν τις συμμετοχικές και ερευνητικές μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν για να θεμελιώσουν αυτούς τους πολιτικούς στόχους στις πραγματικές εμπειρίες πέντε κρατών μελών.

3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για τη σύνταξη αυτού του υπομνήματος περιλαμβάνει συγκεκριμένες δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν από όλους τους εταίρους:

- Χαρτογράφηση καλών πρακτικών σε κάθε χώρα-εταίρο
- Διεθνείς Διαδικτυακές Εισαγωγικές Συναντήσεις (Inception Meetings)
- Τοπικές Ομάδες Διαλόγου

A. Χαρτογράφηση καλών πρακτικών σε κάθε χώρα-εταίρο

Κάθε περιοχή πραγματοποίησε μια εθνική έκθεση για να χαρτογραφήσει τις υφιστάμενες καλές πρακτικές και θετικές νομικές ή/και πολιτικές παρεμβάσεις όσον αφορά την υποστήριξη που παρέχεται στη ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα, με έμφαση στη νεολαία και στην τήρηση των προτύπων της Ε.Ε., προκειμένου να εντοπιστούν προβληματικές περιοχές. Κάθε εταίρος διεξήγαγε επιτόπια έρευνα για τη χαρτογράφηση της τρέχουσας κατάστασης και των υπάρχουσών καλών πρακτικών σε τοπικό/περιφερειακό/εθνικό επίπεδο. Στο τέλος, παράχθηκαν 5 εθνικές εκθέσεις με συνολικά 51 καλές πρακτικές.

Αυτές οι εκθέσεις αποτέλεσαν το σημείο εκκίνησης για τους εταίρους ώστε να οργανώσουν τις επόμενες δραστηριότητες και να ξεκινήσουν τη συζήτηση, τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, σχετικά με τα κενά και τις θετικές εμπειρίες.

B. Διεθνείς Διαδικτυακές Εισαγωγικές Συναντήσεις (Inception Meetings)

Για να ανταλλάξουν καλές πρακτικές από κάθε πλαίσιο, οι εταίροι ξεκίνησαν να εμπλέκουν εξωτερικούς ενδιαφερόμενους φορείς σχετικούς με το έργο. Συγκεκριμένα: νέους ακτιβιστές, νέους επαγγελματίες (π.χ. εκπαιδευτικούς, λειτουργούς ψυχικής υγείας, ψυχολόγους, παιδαγωγούς νέων κ.ά.), και ειδικούς (επαγγελματίες εντός ή εκτός των οργανώσεων των εταίρων με υψηλή εξειδίκευση σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ+ και ψυχικής υγείας των νέων). Αυτοί οι ενδιαφερόμενοι προσκλήθηκαν για τις πρώτες διεθνείς ανταλλαγές με ομολόγους τους από άλλες χώρες, χάρη στις 2 διαδικτυακές εναρκτήριες συναντήσεις που οργάνωσε η κοινοπραξία του έργου. Κατά τη διάρκεια αυτών των συναντήσεων, οι συμμετέχοντες μπόρεσαν να γνωριστούν μεταξύ τους και, συγκεκριμένα, να ενημερωθούν για τις καλές πρακτικές άλλων χωρών, τα νομικά και ρυθμιστικά πλαίσια και τα κενά που υπάρχουν. Οι συμμετέχοντες αντάλλαξαν απόψεις και συμμετείχαν σε συζητήσεις υψηλού επιπέδου σχετικά με το δικό τους εργασιακό

περιβάλλον και το εθνικό/περιφερειακό/τοπικό πλαίσιο. Από αυτές τις συζητήσεις προέκυψαν κάποια θέματα και προτεραιότητες που πρέπει να αντιμετωπιστούν.

Γ. Τοπικές Ομάδες Διαλόγου

Πραγματοποιήθηκαν πέντε ομάδες διαλόγου –μία σε κάθε χώρα εταίρο– με ποικίλους συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένων φορέων χάραξης πολιτικής, υποστηρικτών της νεολαίας, εκπαιδευτικών και επαγγελματιών ψυχικής υγείας (μερικοί από αυτούς ήταν οι ίδιοι συμμετέχοντες των εναρκτήριων συναντήσεων, αλλά όχι όλοι, καθώς η τοπική ομάδα διαλόγου επέτρεψε ευρύτερη συμμετοχή ενδιαφερόμενων φορέων αφού πραγματοποιήθηκε στις τοπικές γλώσσες). Ένας συνδυασμός δια ζώσης και διαδικτυακών μεθόδων εξασφάλισε την προσβασιμότητα και τη συμμετοχή.

Προφίλ ενδιαφερόμενων φορέων

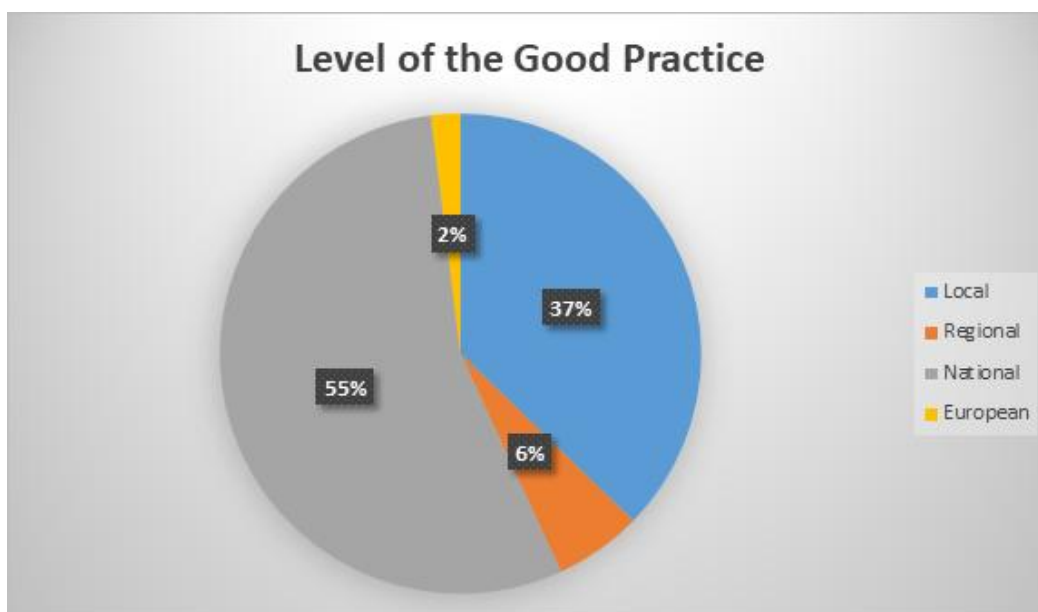
- Τοπικές αρχές δημόσιας διακυβέρνησης
- Νέ@ ακτιβιστ@
- Ακαδημαϊκοί
- Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών
- Εκπρόσωπ@ της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας

4. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Από την έρευνα και την ανάλυση των υπάρχουσών καλών πρακτικών και τις διαδικτυακές εναρκτήριες συναντήσεις, οι εταίροι κατάφεραν να εντοπίσουν και να συζητήσουν κοινές προκλήσεις και κενά, τα οποία στη συνέχεια συζητήθηκαν περαιτέρω στις τοπικές ομάδες διαλόγου. Όλοι οι εταίροι εργάστηκαν για να εντοπίσουν τις καλές πρακτικές από τα δικά τους τοπικά, περιφερειακά ή εθνικά πλαίσια, και στη συνέχεια τις ανέλυσαν και τις περιέγραψαν σε εθνικές εκθέσεις. Ακολουθεί μια επισκόπηση αυτής της εργασίας.

Καλές Πρακτικές

Συνολικά συγκεντρώθηκαν 51 καλές πρακτικές μεταξύ των 5 εταίρων. Ακολουθεί μια επισκόπηση των πρακτικών.

ΣΟΥΗΔΙΑ: ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

από τον Sensus – Region Stockholm-Gotland

A. Ψυχική υγεία των ΛΟΑΤΚΙ+ Νέων στη Σουηδία από τον Sensus

Ο SENSUS διερεύνησε εθνικές καλές πρακτικές στη Σουηδία που υποστηρίζουν τη νεολαία ΛΟΑΤΚΙ+, εστιάζοντας σε νομικές και πολιτικές πρωτοβουλίες με στόχο την προώθηση της ένταξης, την καταπολέμηση των διακρίσεων και την εξασφάλιση ίσων δικαιωμάτων. Η ανάλυση αναδεικνύει το ρόλο της κοινωνίας των πολιτών στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι νέοι ΛΟΑΤΚΙ+, παράλληλα με μια ανασκόπηση βασικών νόμων, πολιτικών και θεσμικών πλαισίων που επηρεάζουν τις καθημερινές τους εμπειρίες. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε σε μέτρα που απευθύνονται σε επαγγελματίες που έρχονται σε επαφή με νέους ΛΟΑΤΚΙ+, όπως εκπαιδευτικούς, παρόχους υγειονομικής περίθαλψης και άλλους θεσμικούς εκπροσώπους, καθώς αυτά τα περιβάλλοντα συχνά διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διαμόρφωση της ευημερίας και του αισθήματος του ανήκειν των νέων.

Καλή πρακτική	Επίπεδο	Τομέας	Θεματολογία
Μια στρατηγική για ίσα δικαιώματα και ευκαιρίες ανεξαρτήτως σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου ή έκφρασης φύλου (En strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck)	Εθνικό	Σύσταση προς το κοινό/πολιτική σύσταση	Βελτίωση της ευημερίας και της κοινωνικής συμμετοχής των ΛΟΑΤΚΙ+, με έμφαση σε περιθωριοποιημένες ομάδες και νέους.
Παρέμβαση για την εκπαίδευση του προσωπικού στα σχολεία σχετικά με την ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+, από την ΜΚΟ Transammas.	Τοπικό	ΜΚΟ/εκπαίδευση	Η εκπαίδευση στοχεύει στο να παρέχει στους εκπαιδευτικούς τα εργαλεία και τις γνώσεις που απαιτούνται για να εξασφαλίσουν ότι τα σχολεία είναι ασφαλείς, περιεκτικοί και υποστηρικτικοί χώροι για όλους τους μαθητές.
Ψηφιακή πλατφόρμα για υποστηρικτικές συνομιλίες με κοινωνικό λειτουργό για άτομα που εξερευνούν ή αντιμετωπίζουν ζητήματα σχετικά με την ταυτότητα φύλου.	Εθνικό	ΜΚΟ/υπηρεσία για ιδιώτες	Ψηφιακή πλατφόρμα για υποστηρικτικές συνομιλίες με κοινωνικό λειτουργό για άτομα που διερευνούν ή αντιμετωπίζουν ζητήματα σχετικά με την ταυτότητα φύλου.

Η Τράπεζα Μεθόδων της RFSU για τη Διδασκαλία σχετικά με τη Σεξουαλικότητα, τη Συναίνεση και τις Σχέσεις	Εθνικό	Εκπαίδευση	Πόρος για εκπαιδευτικούς που βοηθά στη διεξαγωγή μαθημάτων σχετικά με τη σεξουαλικότητα, τη συναίνεση και τις σχέσεις.
Διαδικτυακή παρέμβαση για τη δημιουργία ασφαλών χώρων για ΛΟΑΤΚΙ+ στο διαδίκτυο.	Τοπικό/εθνικό	Υποστήριξη με βάση τη θρησκεία, ένταξη ΛΟΑΤΚΙ+, εμπλοκή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.	Διαδικτυακές κοινότητες που προσφέρουν ένα ασφαλές και επιβεβαιωτικό περιβάλλον όπου οι μειονότητες εντός της χριστιανικής ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας μπορούν να συνδεθούν, να μοιραστούν εμπειρίες και να νιώσουν ενδυναμωμένες.
Ανάπτυξη πολιτικής, υπεράσπιση και πρωτοβουλίες για την ισότητα στην υγειονομική περίθαλψη.	Εθνικό	Υγειονομική περίθαλψη, δημόσια πολιτική, ανθρώπινα δικαιώματα.	Προσπάθειες για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων στην υγειονομική περίθαλψη, με αυξημένη ευαισθητοποίηση και προσαρμογές στην πολιτική.
Σχέδιο δράσης, βασισμένο σε αποτελέσματα έρευνας.	Εθνικό	Πολιτική σύσταση	Αξιολόγηση και βελτίωση της ασφάλειας και της ευημερίας των ΛΟΑΤΚΙ+ νέων στη Σουηδία.
Νομικές συμβουλές, υπεράσπιση δικαιωμάτων, υπηρεσίες υποστήριξης, πληροφοριακός πόρος.	Τοπικό	Ανθρώπινα δικαιώματα, κοινωνικές υπηρεσίες, νομική υποστήριξη, δικαιώματα ΛΟΑΤΚΙ+.	Υπηρεσίες που στοχεύουν στην υποστήριξη νέων τρανς ατόμων κατά τη διάρκεια των διαδικασιών επιβεβαίωσης φύλου, με ιδιαίτερη έμφαση στην καθοδήγηση ως προς τις νομικές πτυχές.
Νομικό πλαίσιο, μέτρα κατά των διακρίσεων.	Εθνικό	Ανθρώπινα δικαιώματα, απασχόληση, εκπαίδευση.	Ο νόμος στοχεύει στην πρόληψη και καταπολέμηση των διακρίσεων με βάση διάφορα κριτήρια, συμπεριλαμβανομένου του φύλου, της ταυτότητας φύλου και της έκφρασης φύλου, διασφαλίζοντας ίσα δικαιώματα και ευκαιρίες για όλους τους ανθρώπους.

Πολιτικές και νομικές παρεμβάσεις - Αναμόρφωση του νόμου αναγνώρισης φύλου (Könstillhörighetslagen) ώστε να επιτρέπεται η αυτοπροσδιοριζόμενη ταυτότητα φύλου χωρίς την ανάγκη ιατρικής διάγνωσης ή στείρωσης.	Εθνικό	Νομοθεσία και Ανθρώπινα Δικαιώματα	Μεταρρύθμιση του νόμου για την αναγνώριση φύλου, που επιτρέπει στα άτομα να αυτοπροσδιορίζουν το φύλο τους χωρίς να απαιτείται ιατρική διάγνωση ή στείρωση.
--	--------	------------------------------------	---

ΕΛΛΑΔΑ: ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

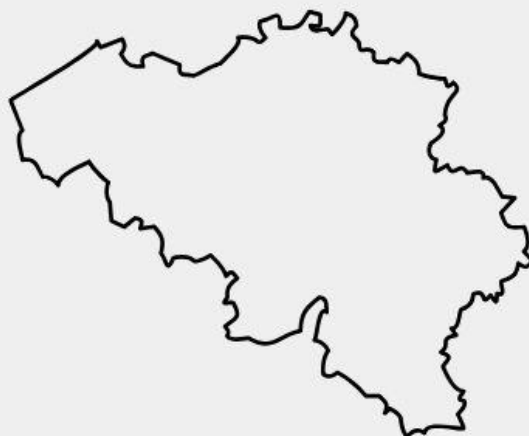
από την CUBE AMKE

B. Δημιουργώντας χώρο για τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία – μια ελληνική προοπτική από την CUBE MAKE

Οι ελληνικές καλές πρακτικές είναι κυρίως νομοθετήματα στο ελληνικό νομικό πλαίσιο. Βάσει της έλλειψης συγκεκριμένων παρεμβάσεων που να αφορούν αποκλειστικά τους νέους ΛΟΑΤΚΙ+ ή/και την ψυχική τους ευημερία, η έρευνα επικεντρώθηκε στο γενικό νομικό σύστημα της χώρας, το οποίο, κατ' επέκταση, υπηρετεί την προστασία των δικαιωμάτων των νέων ΛΟΑΤΚΙ+, έστω και σε κάποιο βαθμό.

Καλή πρακτική	Επίπεδο	Τομέας	Θεματολογία
N. 3500/2006	Εθνικό	Νομοθεσία/Κοινωνική Πρόνοια	Πρόληψη ενδοοικογενειακής βίας, υποστήριξη θυμάτων, νομική προστασία
N. 3896/2010	Εθνικό	Νομοθεσία/Κοινωνική Πρόνοια	Κατά των διακρίσεων στην απασχόληση και την εργασία
N. 4356/2015	Εθνικό	Οικογενειακό Δίκαιο, Κοινωνικές Υπηρεσίες, Ανθρώπινα Δικαιώματα	Αναγνώριση συμβίωσης, δικαιώματα ομόφυλων ζευγαριών
N. 4443/2016	Εθνικό	Εφαρμογή της Ισότητας Μεταχείρισης	Εξάλειψη διακρίσεων με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου κ.ά.
N. 4491/2017	Εθνικό	Νομοθεσία για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Νομική Ταυτότητα	Νομική αναγνώριση φύλου, Αυτοπροσδιορισμός
Εθνική Στρατηγική για την Ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ+ (2021)	Εθνικό	Νομοθεσία, Εκπαίδευση, Κοινωνικές Υπηρεσίες	Ισότητα ΛΟΑΤΚΙ+, ισότιμη μεταχείριση, δημόσια ευαισθητοποίηση
N. 5089/2024	Εθνικό	Νομοθεσία/Κοινωνική Πρόνοια	Ισότητα στον Πολιτικό Γάμο, οικογενειακά δικαιώματα, δικαιώματα υιοθεσίας

Thessaloniki Pride	Τοπικό/περιφερειακό/εθνικό	Ενημέρωση, Κινητοποίηση, Εκπαίδευση	Ορατότητα ΛΟΑΤΚΙ+, εξάλειψη διακρίσεων, υποστήριξη πολιτικής
Athens pride	Τοπικό/περιφερειακό/εθνικό	Εκπαίδευση, Υποστήριξη, Οικοδόμηση Κοινότητας	Ορατότητα ΛΟΑΤΚΙ+, υπεράσπιση δικαιωμάτων, ευαισθητοποίηση
Colour Youth	Τοπικό/περιφερειακό/εθνικό	Εκπαίδευση, Υποστήριξη, Νομική Υποστήριξη	Υποστήριξη ΛΟΑΤΚΙ+ νέων, αντιμετώπιση εκφοβισμού, νομική και ψυχολογική βοήθεια

ΒΕΛΓΙΟ: ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

από το PAL Network

Γ. Ευρωπαϊκή ανασκόπηση για τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία: ψυχική υγεία, δικαιώματα και κενά πολιτικής στο Βέλγιο από το PAL Network

Οι καλές πρακτικές έχουν εντοπιστεί μέσω εκτενούς επιτόπιας έρευνας, εστιάζοντας τόσο στα νομικά πλαίσια όσο και στις κοινοτικές πρωτοβουλίες που υποστηρίζουν την ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+. Ταυτόχρονα, καταγράφηκαν πρωτοβουλίες από τη βάση της κοινωνίας και θεσμικές δράσεις, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών ψυχικής υγείας και εκστρατειών ευαισθητοποίησης, για τον ρόλο τους στην προώθηση των συμπεριληπτικών κοινοτήτων.

Καλή πρακτική	Επίπεδο	Τομέας	Θεματολογία
Εθνική πολιτική για την Ολοκληρωμένη Σεξουαλική Αγωγή στο Βέλγιο (2012)	Εθνικό	Εκπαίδευση και κατάρτιση	Ταυτότητα φύλου, σεξουαλικός προσανατολισμός, συναίνεση
Θεσμική αναγνώριση του γάμου μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου (2003)	Εθνικό	Νομικά και πολιτικά δικαιώματα	Ισότητα στον γάμο, δικαιώματα ΛΟΑΤΚΙ+
Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της Ομοφοβίας και της Τρανσφοβίας (2018-2022)	Εθνικό	Ισότητα και ένταξη	Εξάλειψη διακρίσεων, πρόληψη της βίας
Σχέδιο Δράσης για τα ΛΟΑΤΚΙ+ στη Βαλλονία (2020-2024)	Περιφερειακό (Βαλλονία)	Ανθρώπινα δικαιώματα, κοινωνικές υπηρεσίες	Υγειονομική περίθαλψη, απασχόληση, εκπαίδευση
Νομιμοποίηση των Δικαιωμάτων Υιοθεσίας για Ζευγάρια Ίδιου Φύλου (2006)	Εθνικό	Νομικά και αστικά δικαιώματα	Ισότητα στην υιοθεσία, οικογενειακά δικαιώματα
Νόμος κατά των διακρίσεων	Εθνικό	Καταπολέμηση διακρίσεων, νομική προστασία	Ισότητα στον χώρο εργασίας, πρόληψη εγκλημάτων μίσους

Lumi	Εθνικό	Υποστήριξη ψυχικής υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες	Υποστήριξη νεολαίας ΛΟΑΤΚΙ+, ζη- τήματα ταυτότητας
Νόμος Αναγνώρισης Φύλου (2018)	Εθνικό	Νομικά, αστικά δικαιώματα	Νομική αναγνώριση φύλου, δικαιώματα τρανς ατόμων
Rainbow Houses Network	Τοπικό/περιφ ερειακό	Κοινωνική ένταξη, εκπαίδευση, υπηρεσίες υποστήριξης	Ασφαλείς χώροι, κοινοτική υποστήριξη
School & Welzijn Alliance	Περιφερειακό (Φλάνδρα)	Εκπαίδευση, κοινωνική πρόνοια	Ένταξη ΛΟΑΤΚΙ+, πρόληψη εκφοβισμού

ΣΛΟΒΕΝΙΑ: ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

από τη Legebitra

Δ. Μια σλοβένικη προοπτική από τη Legebitra

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε εθνικό επίπεδο, εστιάζοντας αρχικά στις πολιτικές που αναπτύχθηκαν για τη βελτίωση της ψυχικής ευημερίας της νεολαίας ΛΟΑΤΚΙ+. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της μελέτης μας έγινε φανερό ότι υπάρχει έλλειψη ολοκληρωμένων, πολιτικά καθοδηγούμενων πρωτοβουλιών αφιερωμένων ειδικά στην ψυχική υγεία των ΛΟΑΤΚΙ+. Αυτό το κενό ανέδειξε την ανάγκη διεύρυνσης της προσέγγισης ώστε να συμπεριλάβει ένα ευρύτερο φάσμα πρακτικών. Συνεπώς, η έρευνα επεκτάθηκε ώστε να ενσωματώσει καλές πρακτικές από μη κυβερνητικές οργανώσεις και εκπαιδευτικά ιδρύματα, που έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην κάλυψη των αναγκών της νεολαίας ΛΟΑΤΚΙ+ σε κοινοτικό επίπεδο.

Καλή πρακτική	Επίπεδο	Τομέας	Θεματολογία
Εθνικό Πρόγραμμα για τη Νεολαία 2016-2022	Εθνικό	Διακυβέρνηση/Δημόσια Πολιτική	Εξέλιξη νεολαίας, εκπαίδευση, απασχόληση, κοινωνική ένταξη
Εθνικό Πρόγραμμα Ψυχικής Υγείας 2018-2028	Εθνικό	Υγειονομική περίθαλψη	Ψυχική υγεία, φροντίδα με βάση την κοινότητα, πρόληψη εκφοβισμού, μείωση του στίγματος
Στρατηγική Νεολαίας του Δήμου Λιουμπλιάνα 2016-2025	Τοπικό	Νεολαία	Κοινωνική ένταξη, ψυχική υγεία, ασφαλείς χώροι, δαιφορετικό-τητα
Κέντρο ΛΟΑΤΚΙ+ Νεολαίας	Τοπικό	Νεολαία	Ασφαλείς χώροι, ψυχική υγεία, κοινωνική ανθεκτικότητα, συμμετοχή της κοινότητας
Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Συμβουλευτικής για ΛΟΑΤΚΙ+	Εθνικό	ΜΚΟ/Συμβουλευτική	Ψυχοκοινωνική υποστήριξη, ψυχική υγεία, διακρίσεις, ασφαλείς χώροι

Νομική Συμβουλευτική για ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα	Εθνικό	Νόμος	Νομικά δικαιώματα, διακρίσεις, εγκλήματα μίσους, διοικητική υποστήριξη
Πρόγραμμα για την Ανα- κούφιση από το Άγχος Μειονότητας Sqnvt	Εθνικό/Διεθνές	Κοινωνική Πρόνοια/ΜΚΟ	Αποκλεισμός από τη στέγαση, ψυχική υγεία, έκτακτη στέγαση
Μείωση κινδύνου στη νυχτερινή ζωή και πρόληψη χρήσης ναρκωτικών	Εθνικό	Κοινωνική δικαιοσύνη	Μείωση κινδύνου από ναρκωτικά και αλκοόλ, ένταξη ΛΟΑΤΚΙ+, ψυχοκοινωνική υποστήριξη
Καλές Πρακτικές Ένταξης και Υποστήριξης ΛΟΑΤΚΙ+ στα Σχολεία	Εθνικό	Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	Ενσωμάτωση, πρόληψη εκφοβισμού, ασφαλείς χώροι, ποικιλομορφία
Maribor skozi rožnata očala	Τοπικό	Κοινότητα / Εκπαίδευση	Ενημέρωση, ενσωμάτωση, ορατότητα ΛΟΑΤΚΙ+

ITALIA: ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

από τον Δήμο του Ρέτζιο Εμίλια

E. Μια ιταλική οπτική από τον Δήμο του Reggio Emilia

Οι καλές πρακτικές που συγκεντρώθηκαν από τον Δήμο του Reggio Emilia αφορούν διάφορες πτυχές θεμάτων ΛΟΑΤΚΙ+: κανονιστικά, επικοινωνιακά, δικτύωσης, αναγνώρισης, υποστήριξης και εκπαίδευσης και καλύπτουν πολλά χρόνια δραστηριοτήτων. Προωθούνται από τον Δήμο του Reggio Emilia σε συνεργασία με διάφορους φορείς· ιδιαίτερα, οι πρακτικές υπ' αριθμόν 1 και 2 θέτουν κανονιστικά και λειτουργικά πλαίσια που επιτρέπουν πολλές άλλες πρωτοβουλίες.

Καλή πρακτική	Επίπεδο	Τομέας	Θεματολογία
Συμφωνία με τον Σύλλογο Arcigay Gioconda	Τοπικό	Κοινότητα, Πληροφόρηση, Κοινωνικές Υπηρεσίες	Υποστήριξη ΛΟΑΤΚΙ+, ευαισθητοποίηση, συμβουλευτική, καταπολέμηση των διακρίσεων
Διαθεστικό Τραπέζι για την Καταπολέμηση της Ομοτρανσφοβίας και την Ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+	Τοπικό	Εκπαίδευση, Υγεία, Δικαιοσύνη, Κοινωνία των Πολιτών	Διατομεακή πολιτική, καταπολέμηση των διακρίσεων, θεσμική συνεργασία
Συμμετοχή στο Δίκτυο RE.A.DY	Τοπικό/Εθνικό	Διακυβέρνηση, Κοινωνική ένταξη	Πολιτική κατά των διακρίσεων, ανάπτυξη δικτύων, τοπική διακυβέρνηση
Περιφερειακό Παρατηρητήριο για τις Διακρίσεις και τη Βία	Περιφερειακό	Κοινωνική πρόνοια, Δημόσια υγεία	Συλλογή δεδομένων, παρακολούθηση πολιτικών, περιφερειακός συντονισμός
Ψευδώνυμη Ταυτότητα για Τρανς Άτομα	Τοπικό	Εκπαίδευση, Δημόσια διοίκηση, Υπηρεσίες	Ταυτότητα φύλου, αυτοπροσδιορισμός, διοικητική αναγνώριση
Trans Desk	Τοπικό	Υγεία	Φροντίδα επιβεβαίωσης φύλου, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, υπηρεσίες υγείας για τρανς άτομα
Rainbow House “Pier Vittorio Tondelli”	Τοπικό	Στέγαση, Κοινωνική υποστήριξη	Έκτακτο καταφύγιο, ΛΟΑΤΚΙ+ νέοι, μετανάστες, τρανς άτομα

Εκπαιδευτικό Σεμινάριο: Κράτηση και Τρανς Άτομα	Τοπικό	Δικαιοσύνη, Εκπαίδευση	Ένταξη στις φυλακές, επαγγελματική εκπαίδευση, δικαιώματα τρανς
Βραβείο Ευρωπαϊκών Πρωτευουσών για την Ένταξη και την Ποικιλομορφία	Ευρωπαϊκό	Επικοινωνία, Διακυβέρνηση	Ορατότητα, θεσμική αναγνώριση, συμπεριληπτική χάραξη πολιτικής
Πρωτοβουλίες για την Παγκό- σμια Ημέρα κατά της Ομοφο- βίας, Λεσβοφοβίας, Αμφιφο- βίας και Τρανσφοβίας	Τοπικό	Πολιτισμός, Εκπαίδευση	Ευαισθητοποίηση, ορατότητα, ιστορία και εκπροσώπηση ΛΟ- ΑΤΚΙ+
Εκπαιδευτικό Σεμινάριο για Εκπαιδευτικούς και Δασκάλους σχετικά με την Ένταξη και την Ευημερία των Μαθητών	Τοπικό	Εκπαίδευση	Ένταξη στο σχολείο, επιμόρφωση εκπαιδευτικών, εκπαίδευση σε θέματα φύλου και συναισθηματικότητας

Διεθνείς Διαδικτυακές Εισαγωγικές Συναντήσεις

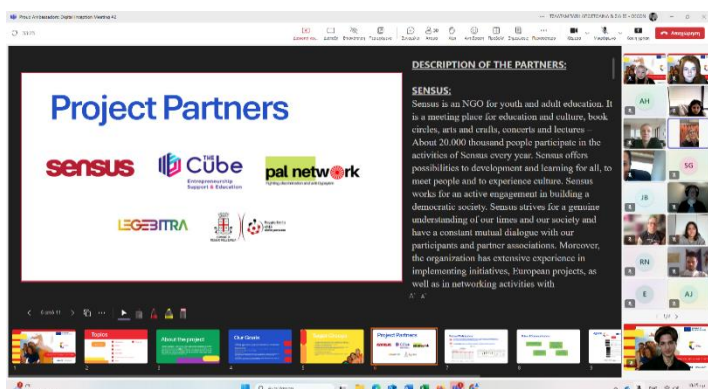
Εκτός από αυτήν την εκτενή τοπική/εθνική δουλειά που υλοποιήθηκε από τους εταίρους σε κάθε πλαίσιο, οι διεθνείς ανταλλαγές πρόσφεραν πρόσθετη αξία στην έρευνα. Συγκεκριμένα, χάρη σε δύο διαδικτυακές εισαγωγικές συναντήσεις, συμμετέχοντες με διαφορετικό υπόβαθρο και οπτικές σχετικά με τα ΛΟΑΤΚΙ+ και την ψυχική υγεία των νέων συναντήθηκαν για να συζητήσουν τα εθνικά/τοπικά πλαίσια, όσον αφορά καλές πρακτικές και κοινές προκλήσεις. Αυτές οι συναντήσεις έφεραν μαζί μια δυναμική και ποικιλόμορφη ομάδα συμμετεχόντων, συμπεριλαμβανομένων υπευθύνων χάραξης πολιτικής, εκπαιδευτικών, ερευνητών, εργαζομένων με νέους, νομικών υποστηρικτών, κοινωνικών λειτουργών, εκπροσώπων δήμων και ακτιβιστών ΛΟΑΤΚΙ+. Ο πλούτος των εμπειριών τους, τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε βιωματικό επίπεδο, διαμόρφωσε μια κοινή κατανόηση των δομικών, πολιτισμικών και συναισθηματικών διαστάσεων της ένταξης των ΛΟΑΤΚΙ+.

Στις δύο αυτές συναντήσεις, περισσότεροι από **40 επαγγελματίες από το Βέλγιο, τη Σουηδία, την Ελλάδα, τη Σλοβενία και την Ιταλία** συμμετείχαν σε δομημένες συζητήσεις. Οι συμμετέχοντες περιελάμβαναν:

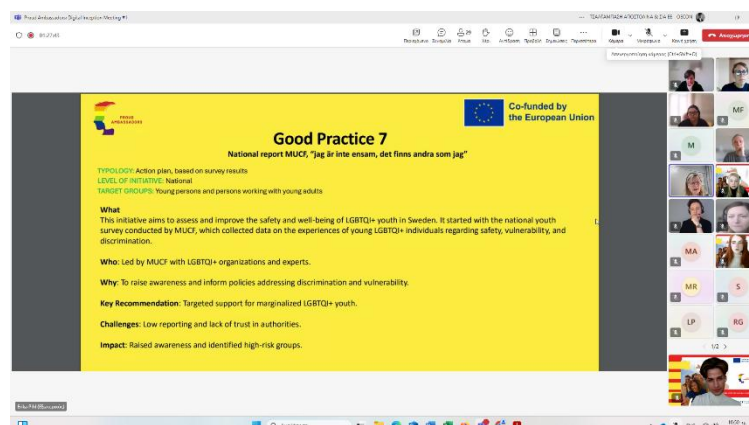
- Ειδικούς σε θέματα πολιτικής και δημοτικούς λειτουργούς, όπως εκπροσώπους από τον Δήμο του Reggio Emilia και την ελληνική ΜΚΟ CUBE, που προσέφεραν γνώσεις σχετικά με τα θεσμικά πλαίσια και τη δημόσια διοίκηση.
- Εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές, ειδικά από τον Sensus της Σουηδίας, οι οποίοι βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης και της κατάρτισης των ΛΟΑΤΚΙ+.
- Νομικούς και ειδικούς κατά των διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένου προσωπικού από τα σουηδικά και βελγικά γραφεία κατά των διακρίσεων και την σλοβενική οργάνωση Legebitra, παρέχοντας τεχνική γνώση σχετικά με την αναγνώριση φύλου, τους μηχανισμούς αναφοράς και τα κενά στον τομέα της δικαιοσύνης.
- Ενεργούς ακτιβιστές και εργαζόμενους με νέους, πολλοί από συλλόγους ΛΟΑΤΚΙ+ του Reggio Emilia και του Βελγίου καθώς και από το Χριστιανικό Κίνημα Ουράνιο Τόξο, που τόνισαν την ανθεκτικότητα της κοινότητας και τις

βιωμένες πραγματικότητες, ιδιαίτερα σε περιβάλλοντα με θρησκευτικό υπόβαθρο και σε αγροτικές περιοχές.

- Επαγγελματίες υγείας και ψυχικής ευημερίας, συμπεριλαμβανομένων ψυχολόγων και ερευνητών

από συνεργατικά σχήματα και συλλόγους, οι οποίοι τόνισαν το συναισθηματικό βάρος της περιθωριοποίησης και τα κενά στη φροντίδα.

Αυτό που ξεχώρισε στις εισαγωγικές συναντήσεις του Proud Ambassadors δεν ήταν μόνο η ποικιλία των χωρών που εκπροσωπήθηκαν, αλλά και η ποικιλία φωνών, βιωμάτων και τομέων εξειδίκευσης που συγκεντρώθηκαν. Οι συναντήσεις βασίστηκαν σε έναν πλούσιο ιστό επαγγελματικών και προσωπικών προοπτικών, επιτρέποντας στις συζητήσεις να ξεπεράσουν τις αφηρημένες πολιτικές ομιλίες και να επικεντρωθούν στην πραγματική ζωή όπου οι νόμοι εφαρμόζονται — ή όχι — από τη νεολαία ΛΟΑΤΚΙ+.

Καθώς τα συμμετέχοντα άτομα μοιράστηκαν τις απόψεις τους, άρχισαν να αναδύονται κοινά σημεία. Ανεξαρτήτως συνόρων ή νομικών συστημάτων, τα νέα queer άτομα σε όλη την Ευρώπη εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν πολλές από τις ίδιες συστημικές προκλήσεις. Οι νομικές προστασίες, όπου υπάρχουν, συχνά δεν καλύπτουν πλήρως τις ταυτότητες και τις ανάγκες των μη δυαδικών, τρανς και διαφυλικών ατόμων. Σε πολλές περιπτώσεις, νόμοι που φαίνονται τυπικά προοδευτικοί αποτυγχάνουν στην εφαρμογή, αφήνοντας σημαντικά κενά μεταξύ των δικαιωμάτων και της πραγματικότητας. Η πρόσβαση σε υποστήριξη ψυχικής υγείας αποτελεί μια ακόμη έντονη ανησυχία. Ιδιαίτερα σε αγροτικές περιοχές ή μεταξύ νέων μεταναστών και πολλαπλά περιθωριοποιημένων, οι υπηρεσίες είτε δεν είναι διαθέσιμες είτε δεν είναι εξοπλισμένες να ανταποκριθούν με πολιτισμική και ταυτοτική επάρκεια. Ακόμα κι όταν υπάρχουν δομές υποστήριξης, πολλοί επαγγελματίες παραμένουν ανεπαρκώς προετοιμασμένοι να προσφέρουν φροντίδα επιβεβαίωσης. Στα σχολεία, παράλληλα, μαθητές ΛΟΑΤΚΙ+ συνεχίζουν να υφίστανται διακρίσεις —από ξεπερασμένα προγράμματα σπουδών μέχρι εκπαιδευτικούς που δεν έχουν λάβει την κατάλληλη εκπαίδευση— εντείνοντας έτσι την απομόνωση και την ευαλωτότητα.

Η απουσία ασφαλών χώρων —τόσο φυσικών όσο και συναισθηματικών— ήταν ένα επαναλαμβανόμενο θέμα. Για πολλά νέα queer άτομα, απλά δεν υπάρχουν

περιβάλλοντα όπου μπορούν να αισθάνονται ασφαλή, αποδεκτά και υποστηριζόμενα. Όπου συμβαίνουν διακρίσεις, η ελλιπής αναφορά είναι ο κανόνας.

Η έλλειψη εμπιστοσύνης στους θεσμούς και ο φόβος αντιποίνων αποθαρρύνουν τους νέους από το να εκφράζονται ανοιχτά, υπογραμμίζοντας την επείγουσα ανάγκη για συστήματα που να διασφαλίζουν τόσο την προστασία όσο και την λογοδοσία.

Παρόλο που αυτά τα ζητήματα μοιράστηκαν ευρέως, οι συναντήσεις ανέδειξαν επίσης πως κάθε χώρα και τοπικότητα φέρουν το δικό τους μοναδικό πλαίσιο. Το Βέλγιο αναγνωρίστηκε για τη σταθερή νομική του βάση, ειδικά στην αναγνώριση φύλου, αλλά αντιμετωπίζει δυσκολίες με την άνιση αναγνώριση των μη δυαδικών και διαφυλικών ταυτοτήτων. Η Σουηδία επαινέθηκε για τις προοδευτικές της πολιτικές και την εκπαιδευτική ένταξη, αλλά παραμένουν ανησυχίες σχετικά με την πρόσβαση σε υπηρεσίες φροντίδας διόρθωσης φύλου, ιδιαίτερα για τις αγροτικές και περιθωριοποιημένες ομάδες. Στην Ελλάδα, τα νομοθετικά κεκτημένα —όπως οι νόμοι περί αυτοπροσδιορισμού και ο γάμος μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου— βρίσκονται σε αντίθεση με βαθιά ριζωμένες πολιτισμικές αντιστάσεις. Η συντηρητικότητα σε εθνικό επίπεδο στην Ιταλία έχει επιβραδύνει την πρόοδο, ωστόσο δήμοι όπως ο Ρέτζιο Εμίλια δείχνουν πώς η τοπική ηγεσία και η συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών μπορούν να προωθήσουν την ένταξη. Η Σλοβενία, από την άλλη, έχει πρωτοπορήσει με υποσχόμενες πρωτοβουλίες σε κέντρα νεολαίας και ψυχικής υγείας, αν και αυτές παραμένουν υποχρηματοδοτούμενες και κατακερματισμένες.

Αυτές οι λεπτομερείς συζητήσεις ανέδειξαν όχι μόνο προβλήματα, αλλά και εστίες καινοτομίας και ελπίδας. Το κέντρο νεολαίας ΛΟΑΤΚΙ+ στη Λιουμπλιάνα της Σλοβενίας τιμήθηκε για την ολιστική προσέγγισή του — συνδυάζοντας υποστήριξη ομοτίμων, πόρους ψυχικής υγείας και οικοδόμηση κοινότητας σε ένα περιβάλλον που καθοδηγείται από νέους. Στην Ιταλία, οι πολιτικές ψευδώνυμης ταυτότητας που εφαρμόζονται σε δημόσιους φορείς προσφέρουν στα τρανς νέα καθημερινή αναγνώριση χωρίς ιατρικά ή νομικά εμπόδια. Τα ολοκληρωμένα προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών της Σουηδίας και του Βελγίου αναφέρθηκαν συχνά ως παραδείγματα συστηματικής ενσωμάτωσης θεμάτων ΛΟΑΤΚΙ+ στη σχολική ζωή. Ακόμη και θρησκευτικοί χώροι, που συχνά θεωρούνται αποκλειστικοί, ανασχεδιάστηκαν μέσα από πρωτοβουλίες όπως το Rainbow Movement της Σουηδίας, δείχνοντας πώς η πίστη και η ένταξη μπορούν να συνυπάρχουν. Τα θεσμικά πλαίσια των δήμων, όπως τα διαθεσμικά τραπέζια του Ρέτζιο Εμίλια, ανέδειξαν τη δύναμη της διατομεακής συνεργασίας στη δημιουργία βιώσιμων, τοπικά ριζωμένων πολιτικών για τα ΛΟΑΤΚΙ+.

Από αυτές τις συζητήσεις, το έργο Proud Ambassadors άρχισε να διαμορφώνει έναν στρατηγικό οδικό χάρτη για την αλλαγή. Πολλές προτεραιότητες ξεκαθάρισαν

κατά τη διάρκεια των συναντήσεων. Κύρια ανάμεσά τους είναι η ανάγκη νομικής μεταρρύθμισης που να συμπεριλαμβάνει τις μη δυαδικές και διαφυλικές ταυτότητες, μαζί με πιο ισχυρούς μηχανισμούς εφαρμογής, ώστε οι νόμοι κατά των διακρίσεων να μην είναι μόνο συμβολικοί αλλά και λειτουργικοί. Τα συμμετέχοντα άτομα ζήτησαν επίσης την εθνική εφαρμογή τοπικών πρωτοβουλιών όπως τα συστήματα ψευδώνυμης ταυτότητας.

Εξίσου σημαντική είναι η **μεταμόρφωση των εκπαιδευτικών χώρων**. Υπήρξε ευρεία συναίνεση για την εισαγωγή υποχρεωτικών προγραμμάτων σπουδών που ανταποκρίνονται στα ζητήματα *SOGIESC* (Σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας και έκφρασης φύλου, και χαρακτηριστικών φύλου), συνοδευόμενων από επιμορφώσεις εκπαιδευτικών υπό την καθοδήγηση ειδικών και προγράμματα ευημερίας των μαθητών. Στον τομέα της ψυχικής υγείας, η επέκταση υπηρεσιών επιβεβαίωσης — ιδιαίτερα σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές — αναγνωρίστηκε ως θεμέλιος λίθος για την υποστήριξη της νεολαίας, παράλληλα με τη χρηματοδότηση και την θεσμική υποστήριξη για κέντρα ΛΟΑΤΚΙ+ και ασφαείς κοινοτικούς χώρους.

Οι δημόσιοι θεσμοί επίσης βρέθηκαν στο επίκεντρο. Τα εμπλεκόμενα άτομα τόνισαν την ανάγκη για υποχρεωτική εκπαίδευση ευαισθητοποίησης και κατά των προκαταλήψεων για τις δυνάμεις επιβολής του νόμου, τους επαγγελματίες του δημόσιου τομέα και τους εργαζόμενους στον τομέα της υγείας. Προτάθηκαν εξειδικευμένα, διατομεακά εκπαιδευτικά προγράμματα για την υποστήριξη των επαγγελματιών που εργάζονται με ΛΟΑΤΚΙ+ μετανάστες, νεολαία και άτομα με αναπηρίες.

Τέλος, πρέπει να ενισχυθούν οι δομές λογοδοσίας. Τα συμμετέχοντα άτομα τόνισαν την ανάγκη για προσβάσιμα, εμπιστευτικά εργαλεία αναφοράς και σαφείς θεσμικές διαδικασίες για την αντιμετώπιση των διακρίσεων, υποστηριζόμενες από συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης που να μπορούν να καταγράφουν την πρόοδο με το χρόνο.

Κοινές Καλές Πρακτικές

Από αυτές τις ανταλλαγές προκύπτουν οι ακόλουθες κοινές καλές πρακτικές και πρωτοβουλίες:

- Δίκτυα υποστήριξης από συνομηλικούς και ασφαείς χώροι με πρωτοβουλία των νέων
- Συνεργασίες της κοινωνίας των πολιτών με σχολεία και δήμους
- Δημόσιες εκστρατείες για ορατότητα και εκπαίδευση (π.χ. εκδηλώσεις Pride, αφηγήσεις παραμυθιών με drag καλλιτέχνες)
- Πρωτοβουλίες μη τυπικής εκπαίδευσης από ΜΚΟ

- Νομική πρόοδος στην αναγνώριση φύλου και στην καταπολέμηση των διακρίσεων

Αυτές οι πρακτικές δείχνουν πώς οι προσπάθειες της κοινότητας μπορούν να επιτύχουν ακόμη και σε περιβάλλοντα με περιορισμούς πολιτικής.

Κοινές Προκλήσεις και Κενά

Σε όλες τις χώρες, αναδείχθηκαν αρκετές βασικές προκλήσεις:

- Έλλειψη εκπαίδευσης σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ+ για εκπαιδευτικούς, συμβούλους και επαγγελματίες του δημόσιου τομέα
- Ασυνεπής ή ανύπαρκτη εφαρμογή των νόμων κατά των διακρίσεων
- Περιορισμένοι πόροι ψυχικής υγείας προσαρμοσμένοι στις ανάγκες των ΛΟΑΤΚΙ+ νέων
- Θεσμικές κουλτούρες που ενισχύουν τα έμφυλα στερεότυπα ή στιγματίζουν τη μη συμμόρφωση
- Ανεπαρκής ορατότητα και ασφαλή σημεία επαφής στα σχολεία
- Πολιτική αντίδραση ή αντίσταση σε συμπεριληπτικές μεταρρυθμίσεις

5. ΟΜΑΔΕΣ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Από αυτά τα κοινά σημεία, οι εταίροι άρχισαν να οργανώνουν και να εμπλέκουν τοπικούς ειδικούς, ακτιβιστές, νέους και εκπαιδευτικούς, με σκοπό την υλοποίηση τοπικών ομάδων διαλόγου, ώστε να συζητηθούν περαιτέρω αυτές οι πτυχές από μια πιο τοπική/εθνική σκοπιά.

Οι ερωτήσεις εκκίνησης των ομάδων εστίασης ήταν:

- Σχετικά με τα θέματα που προέκυψαν και συζητήθηκαν κατά τις διαδικτυακές εισαγωγικές συναντήσεις, ποιες είναι οι θετικές πρωτοβουλίες που υπάρχουν στα δικά μας πλαίσια;
- Ποιες είναι οι κύριες προκλήσεις και τα εμπόδια;
- Ποιες άλλες βασικές ανάγκες και θέματα είναι σημαντικά για τους ειδικούς και τους νέους που συμμετέχουν;

Ακολουθεί μια επισκόπηση της συζήτησης που προέκυψε από αυτές τις 5 τοπικές ομάδες διαλόγου.

Sensus, Σουηδία

Η ομάδα διαλόγου που διεξήχθη από τον Sensus είχε ως στόχο την εξερεύνηση του τοπίου ψυχικής υγείας για τη νεολαία ΛΟΑΤΚΙ+ στη Σουηδία. Αυτή η πρωτοβουλία συγκέντρωσε απόψεις και εμπειρίες από φορείς με διαφορετικά υπόβαθρα, συμπεριλαμβανομένης της ακτιβιστικής δράσης και της επαγγελματικής εξειδίκευσης, προσφέροντας μια εικόνα που αναδεικνύει τόσο τα δυνατά σημεία όσο και τις κρίσιμες αδυναμίες των τρεχουσών συστημάτων υποστήριξης στη Σουηδία. **Παρότι η χώρα θεωρείται εδώ και καιρό πρωτοπόρος στα δικαιώματα ΛΟΑΤΚΙ+, οι συζητήσεις αποκάλυψαν μια πιο σύνθετη και λεπτομερή πραγματικότητα**, όπου οι επίσημες προστασίες συχνά δεν μεταφράζονται σε πραγματική ασφάλεια και ένταξη.

Τα συμμετέχοντα άτομα περιέγραψαν **ένα οικοσύστημα όπου οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της αλλαγής**. Αυτές οι ομάδες δεν δημιουργούν μόνο ασφαλείς χώρους και δίκτυα υποστήριξης μεταξύ ομοτίμων, αλλά επίσης προωθούν μεταρρυθμίσεις πολιτικής και παρέχουν εκπαίδευση σε τομείς όπου τα κρατικά ιδρύματα υπολείπονται. Παράλληλα, οι πολιτιστικές πρωτοβουλίες και οι δημόσιες πλατφόρμες μέσων ενημέρωσης βοηθούν στην ενίσχυση των φωνών των queer ατόμων, αντιστρέφοντας το στίγμα μέσω της ορατότητας και της αφήγησης.

Ωστόσο, οι επαγγελματίες τόνισαν ότι η υποστήριξη ψυχικής υγείας παραμένει βαθιά άνιση σε ολόκληρη τη χώρα. Η πρόσβαση σε κατάλληλη φροντίδα για τη νεολαία ΛΟΑΤΚΙ+, ιδιαίτερα σε αγροτικές περιοχές, είναι

περιορισμένη. Μόνο τρεις κλινικές στη Σουηδία παρέχουν εξειδικευμένη υγειονομική περίθαλψη για την τρανς νεολαία, με αποτέλεσμα μεγάλες λίστες αναμονής και, κάποιες φορές, την άρνηση απαραίτητων θεραπειών, όπως η φαρμακευτική αναστολή της εφηβείας. Αυτή η γεωγραφική ανισότητα αντανακλάται και στην εκπαίδευση, όπου η ένταξη εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις στάσεις των μεμονωμένων δασκάλων και διοικητικών. Τα **σχολεία**, παρά τις νομικές υποχρεώσεις για διασφάλιση ασφαλών περιβαλλόντων, συχνά αναφέρονται ως μη ασφαλή ή μη φιλόξενα. Οι τρανς και μη δυαδικοί μαθητές συχνά αντιμετωπίζουν θεσμικά εμπόδια, όπως ο εξαναγκασμός σε χωριστούς με βάση το φύλο χώρους ή η άρνηση αναγνώρισης της ταυτότητάς τους. Οι εκπαιδευτικοί μπορεί να μην διαθέτουν την κατάλληλη εκπαίδευση — ή την αυτοπεποίθηση — για να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τα θέματα ΛΟΑΤΚΙ+, με μερικούς να ζητούν από τους ίδιους τους μαθητές να εξηγήσουν αυτά τα ζητήματα στους συνομηλίκους τους. Η πρόσφατη πολιτική και γονεϊκή αντίδραση κατά των ενταξιακών προγραμμάτων σπουδών έχει προσθέσει επιπλέον πίεση, προκαλώντας φόβους για λογοκρισία και οπισθοδρόμηση.

Το νομικό πλαίσιο της Σουηδίας παρουσιάζει μια παρόμοια αντίφαση. Στο χαρτί, η πρόοδος συνεχίζεται: ο **Νόμος για την Αναγνώριση Φύλου** έχει ενημερωθεί ώστε να επιτρέπει σε άτομα από 16 ετών να αλλάζουν το νομικό τους φύλο και οι μη δυαδικές ταυτότητες αναγνωρίζονται όλο και περισσότερο. Ωστόσο, ο Νόμος κατά των Διακρίσεων εξακολουθεί να λειτουργεί μέσα σε ένα δυαδικό πλαίσιο, αφήνοντας τα μη δυαδικά άτομα σε μια νομική γκριζα ζώνη. Επιπλέον, ενώ η νέα νομοθεσία όπως το σχέδιο «Proud and Safe» προβλέπει ισχυρότερα δικαιώματα για τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα έως το 2027, παράλληλες μεταρρυθμίσεις για την εκπαίδευση απειλούν να αφαιρέσουν το περιεχόμενο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, υπονομεύοντας χρόνια προόδου στην ένταξη.

Τα συμμετέχοντα άτομα εντόπισαν αρκετά επείγοντα κενά. Η **εκπαίδευση** στην ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ είναι ασυνεπής και συχνά ανύπαρκτη. Τα προγράμματα πιστοποίησης, όπως η κατηγοριοποίηση ΛΟΑΤΚΙ+, μπορεί να δημιουργούν την ψευδαίσθηση ασφάλειας χωρίς να διασφαλίζουν ουσιαστική αλλαγή. Οι νομικές διαδικασίες συχνά είναι αδιαφανείς ή μη προσβάσιμες, με δημόσιες διαβουλεύσεις να προγραμματίζονται μερικές φορές κατά τη διάρκεια των διακοπών — αποκλείοντας ουσιαστικά τις μικρότερες οργανώσεις από τη συμμετοχή. Η κοινωνία των πολιτών, που υπήρξε θεμέλιος λίθος του σουηδικού κινήματος ισότητας, αντιμετωπίζει περικοπές χρηματοδότησης που μειώνουν την ικανότητά της να ανταποκριθεί.

Παρά τις προκλήσεις αυτές, ο τόνος των συζητήσεων δεν ήταν ηττοπαθής — ήταν αποφασιστικός. Τα συμμετέχοντα άτομα ζήτησαν ένα σύνολο σαφών και συστημικών μεταρρυθμίσεων. Αυτές περιλαμβάνουν την υποχρεωτική

εκπαίδευση σε ό,τι αφορά στα ΛΟΑΤΚΙ+ σε όλους τους δημόσιους τομείς, την επέκταση της ιατρικής φροντίδας διόρθωσης φύλου, και μεταρρυθμίσεις στον Νόμο κατά των Διακρίσεων ώστε να αναγνωρίζονται οι μη δυαδικές ταυτότητες. Τόνισαν την ανάγκη για ενταξιακές εκπαιδευτικές πολιτικές που να εγγυώνται την αξιοπρέπεια και την ασφάλεια των μαθητών, παράλληλα με νομικές διαδικασίες μεταρρύθμισης που να περιλαμβάνουν πραγματικά τις φωνές των περιθωριοποιημένων.

Τα συμμετέχοντα άτομα πρότειναν επίσης πιο κοινοτικά προσανατολισμένες λύσεις: τοπικά κέντρα ψυχικής υγείας εξειδικευμένα στη φροντίδα ΛΟΑΤΚΙ+, προγράμματα υποστήριξης για συμπεριληπτική γονεϊκότητα, και διευρυμένη πρόσβαση σε ασφαλείς χώρους αναψυχής και αθλητισμού για τη νεολαία queer. Τόνισαν επίσης την ανάγκη να θεραπευτούν οι εντάσεις μεταξύ φεμινιστικών και τρανς κινημάτων μέσω διαλόγου και συνεργασίας — αναγνωρίζοντας ότι η βιώσιμη αλλαγή απαιτεί αλληλεγγύη σε όλους τους αγώνες για ισότητα.

Συνολικά, ενώ η Σουηδία παραμένει παγκόσμιο πρότυπο στα δικαιώματα ΛΟΑΤΚΙ+, η εμπειρία της queer νεολαίας αποκαλύπτει μια πιο άνιση πραγματικότητα. Μέσα από τις φωνές επαγγελματιών και μελών της κοινότητας, αυτή η ομάδα εστίασης τόνισε ότι η πολιτική πρέπει να ζει, να εφαρμόζεται και να προσαρμόζεται συνεχώς — μέχρι κάθε νέο ΛΟΑΤΚΙ+ άτομο να νιώθει πραγματικά υποστηριγμένο.

CUBE AMKE, Ελλάδα

Τον Μάρτιο του 2025, η ΜΚΟ CUBE συγκέντρωσε μια ποικίλη ομάδα επαγγελματιών, ακτιβιστών και νέων ηγετών σε μια ομάδα διαλόγου, για να αντιμετωπίσει μία από τις πιο επιτακτικές προκλήσεις της Ελλάδας: την ψυχική υγεία και την κοινωνική ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ νέων. Η συνεδρία διεξήχθη διαδικτυακά και καθοδηγήθηκε από έμπειρους συντονιστές, λειτουργώντας τόσο ως αναστοχασμός της τρέχουσας πραγματικότητας όσο και ως πλατφόρμα για την ανάπτυξη συγκεκριμένων προτάσεων.

Η ομάδα διαλόγου αποκάλυψε μια έντονη αντίθεση. **Σε τυπικό επίπεδο, η Ελλάδα έχει σημειώσει σημαντικές νομοθετικές προόδους.** Υπάρχουν ήδη νόμοι που αναγνωρίζουν τη σύναψη συμβίωσης, προστατεύουν από τις διακρίσεις και επιτρέπουν τη νομική αναγνώριση φύλου, χωρίς τη γνωμοδότηση ιατρών. Ο νόμος του 2024 που νομιμοποιεί τον γάμο μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου και η καθιέρωση εθνικής στρατηγικής για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ+ επιβεβαιώνουν περαιτέρω αυτή τη δέσμευση.

“Όταν ψηφίζεται ένας νόμος,

αυτό δεν συνεπάγεται αυτομάτως την εφαρμογή του”

Ωστόσο, όπως τόνισαν τα συμμετέχοντα άτομα, η ψήφιση ενός νόμου δεν σημαίνει ότι εφαρμόζεται. Σε διάφορους τομείς —από την εκπαίδευση μέχρι την υγειονομική περίθαλψη και την απασχόληση— οι μηχανισμοί υποστήριξης παραμένουν ασυνεπείς, ανεπαρκώς εφαρμοσμένοι ή εντελώς ανύπαρκτοι. Ιδιαίτερα τα σχολεία υστερούν σημαντικά. Οι εκπαιδευτικοί συχνά δεν διαθέτουν ούτε βασική εκπαίδευση σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ+, ενώ τα προγράμματα ανώτατης εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων ψυχολογίας, δεν προετοιμάζουν επαρκώς τους επαγγελματίες για να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις ψυχικές προκλήσεις των queer ατόμων. Η έλλειψη συντονισμού μεταξύ σχολείων και οικογενειών αφήνει συχνά τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία χωρίς υποστήριξη, παγιδευμένη σε περιβάλλοντα όπου η αποδοχή είναι υπό όρους ή ανύπαρκτη. Τα συμμετέχοντα άτομα —από νομικό, ακτιβιστικό και δημόσιο τομέα— επισημαίνουν επίσης ότι τόσο σε δημόσιους όσο και σε ιδιωτικούς χώρους εργασίας, ειδικά σε μικρές επιχειρήσεις, η διακριτική μεταχείριση είναι συνηθισμένη και οι μηχανισμοί αποκατάστασης είναι αδύναμοι ή ανύπαρκτοι. Στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, τα ΛΟΑΤΚΙ+ βιώνουν πολλαπλό στρες: το ψυχολογικό βάρος της περιθωριοποίησης συχνά εκδηλώνεται σε ψυχοσωματικές παθήσεις, όμως οι επαγγελματίες υγείας παραμένουν ανεπαρκώς εκπαιδευμένοι στην παροχή υποστηρικτικής και επιβεβαιωτικής φροντίδας. Παρά τις προκλήσεις αυτές, η ομάδα πρότεινε μια αισιόδοξη οπτική, βασισμένη στον ρεαλισμό και υποστηριζόμενη από πολιτικές προτάσεις.

Μία από τις βασικές συστάσεις ήταν η υποχρεωτική εκπαίδευση σε θέματα *SOGIESC* (Σεξουαλικού Προσανατολισμού, Ταυτότητας και Έκφρασης Φύλου, Χαρακτηριστικών Φύλου) για εκπαιδευτικούς σε όλα τα επίπεδα —ξεκινώντας από τα νηπιαγωγεία και φτάνοντας μέχρι τα πανεπιστήμια. Τα συμμετέχοντα άτομα τόνισαν ότι η συμπερίληψη πρέπει να ενσωματώνεται από νωρίς και να ενισχύεται συχνά. Μία ακόμα δράση επικεντρώθηκε στην ενίσχυση των συστημάτων εντοπισμού και αναφοράς, συμπεριλαμβανομένης της μεταρρύθμισης του μηχανισμού του Συνηγόρου του Πολίτη και της έναρξης εκστρατειών ενημέρωσης του κοινού για την ενθάρρυνση της αναφοράς περιστατικών διακρίσεων.

Η ανάγκη για συστημική μεταρρύθμιση επεκτάθηκε και στον τομέα της επιβολής του νόμου. Τα συμμετέχοντα άτομα επισήμαναν την απουσία υποχρεωτικής εκπαίδευσης σχετικής με τα ΛΟΑΤΚΙ+ για αστυνομικούς και δικαστικούς λειτουργούς και υποστήριξαν την υιοθέτηση νομικά δεσμευτικού πλαισίου για αυτό. Χωρίς αυτό, τα ΛΟΑΤΚΙ+ παραμένουν ευάλωτα όχι μόνο στη βία αλλά και σε ένα σύστημα δικαιοσύνης που δεν είναι κατάλληλα εξοπλισμένο να τα προστατεύσει.

Η τοπική δράση τέθηκε, επίσης, σε προτεραιότητα. Ενώ μεγάλες πόλεις όπως η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη φιλοξενούν εκδηλώσεις Pride και δίκτυα υποστήριξης, μικρότερες πόλεις και αγροτικές περιοχές συχνά στερούνται ορατότητας και πόρων. Η ομάδα πρότεινε τοπικές εκστρατείες ενημέρωσης που θα υλοποιηθούν σε συνεργασία με ΜΚΟ ώστε να προσαρμοστούν στις περιφερειακές ανάγκες, σπάζοντας το μονοπώλιο της πρωτεύουσας στην υπεράσπιση δικαιωμάτων. Παρόμοια, κάλεσαν το Υπουργείο Παιδείας να διασφαλίσει ότι η πλατφόρμα κατά του εκφοβισμού που εισήχθη με τον Ν. 5029/2023 δεν είναι απλώς ένα συμβολικό εργαλείο, αλλά ένας ευρέως χρησιμοποιούμενος και κατανοητός μηχανισμός, ειδικά από ΛΟΑΤΚΙ+ μαθητές και τις οικογένειές τους.

Εκτός από τις πολιτικές, τα συμμετέχοντα άτομα πρότειναν και δράσεις από τη βάση της κοινωνίας που μπορούν να υλοποιηθούν άμεσα. Αυτές περιλάμβαναν τη διοργάνωση προγραμμάτων εκπαίδευσης γονέων, την παροχή άδειας στους εργαζόμενους για να παρακολουθούν σεμινάρια ένταξης και την ίδρυση τοπικών δομών ψυχικής υγείας για την παροχή επείγουσας και εξειδικευμένης φροντίδας στη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία. Το συνολικό μήνυμα ήταν σαφές: η θεσμική αλλαγή πρέπει να συνοδεύεται από καθημερινή, προσωπική δέσμευση.

Τελικά, η ομάδα εστίασης αποτέλεσε κάτι παραπάνω από μια συζήτηση — ήταν μια στιγμή κοινής επείγουσας ανάγκης και συντονισμένης οραματικής προσέγγισης. Παρόλο που η Ελλάδα έχει κάνει αξιόπαινα νομοθετικά βήματα, παραμένει ένα χάσμα μεταξύ πρόθεσης και αποτελέσματος. Η γεφύρωση αυτού του χάσματος θα απαιτήσει νομικές μεταρρυθμίσεις, επαγγελματική εκπαίδευση, εμπλοκή της κοινότητας και τη διάθεση να επανασχεδιαστούν τα δημόσια συστήματα μέσα από το πρίσμα της ισότητας.

PAL Network, Βέλγιο

Στις 10 Μαρτίου 2025, το PAL Network συγκέντρωσε μια πολυεθνική διαδικτυακή ομάδα διαλόγου για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που αφορούν τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία σε όλη την Ευρώπη, με ιδιαίτερη έμφαση στην ψυχική υγεία και την κοινωνική ένταξη στο Βέλγιο. Η συζήτηση ένωσε επαγγελματίες και ακτιβιστές από το Βέλγιο, τη Ρουμανία, την Αρμενία, την Ελλάδα, την Τσεχία και τη Βουλγαρία. Οι διαφορετικές τους οπτικές αποτύπωσαν ένα μωσαϊκό περιφερειακών ανισοτήτων, νομικών εξελίξεων και επείγουσών αναγκών.

Στο επίκεντρο της συνεδρίας βρισκόταν το Βέλγιο — μια χώρα που συχνά επαινείται για την προοδευτική νομοθεσία της υπέρ των ΛΟΑΤΚΙ+. Το νομικό πλαίσιο του Βελγίου περιλαμβάνει δικαιώματα υιοθεσίας για ομόφυλα ζευγάρια, νόμους αναγνώρισης φύλου και διατάξεις κατά των διακρίσεων. Η χώρα έχει επίσης πρωτοπορήσει σε καλές πρακτικές, όπως η ολοκληρωμένη σεξουαλική αγωγή, οι συμπεριληπτικές πολιτικές στα σχολεία και το εθνικό σχέδιο δράσης κατά της ομοφοβίας και της τρανσφοβίας. Ωστόσο, τα συμμετέχοντα άτομα συμφώνησαν ότι η εφαρμογή στην πράξη υ-

στερεί σε σχέση με τη νομοθεσία. Για την τρανς νεολαία, η πρόσβαση σε φροντίδα που επιβεβαιώνει το φύλο τους εξακολουθεί να είναι δυσχερής, με μεγάλους χρόνους αναμονής και έλλειψη εξειδικευμένων επαγγελματιών. Οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας, αν και διαθέσιμες, συχνά δεν είναι κατάλληλα προσαρμοσμένες ώστε να καλύπτουν τις μοναδικές ανάγκες των queer νέων.

Πέρα από το Βέλγιο, οι συμμετέχοντες από την Αρμενία, την Τσεχία και την Ελλάδα μοιράστηκαν κοινές απογοητεύσεις — ιδιαίτερα όσον αφορά τις διακρίσεις στην εργασία, τον εκφοβισμό στα σχολεία και την αδυναμία πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη. Σε πολλές χώρες, τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα αναγκάζονται ακόμα να κινούνται σε νομικά γκρίζα πεδία ή να αντιμετωπίζουν ξεκάθαρα εμπόδια στην αναγνώριση και τη φροντίδα. Στην Αρμενία, τα τρανς άτομα συχνά εργάζονται σε ανασφαλείς θέσεις χωρίς συμβόλαια. Στην Ελλάδα, ενώ υπάρχουν νόμοι εξάλειψης των διακρίσεων, η αδύναμη εφαρμογή τους αφήνει τη νεολαία ευάλωτη. Σε γενικές γραμμές, η ανάγκη για συμπεριληπτική εκπαίδευση και εκπαιδευμένους, υποστηρικτικούς επαγγελματίες ήταν ένα επαναλαμβανόμενο θέμα.

Η ομάδα εστίασης ανέδειξε επίσης υποσχόμενα μοντέλα. Η γραμμή βοήθειας Lumī στο Βέλγιο, τα περιφερειακά Rainbow Houses και τα συμπεριληπτικά προγράμματα σπουδών δείχνουν τι είναι δυνατό όταν η πολιτική συναντά την πράξη. Ωστόσο, ακόμη και αυτά συχνά υποχρηματοδοτούνται ή συγκεντρώνονται σε αστικά κέντρα. Οι αγροτικές περιοχές —σε όλες τις χώρες που εκπροσωπούνται— παραμένουν υποεξυπηρετούμενες και κοινωνικά συντηρητικές, όπου η ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία είναι πιο πιθανό να βιώσει απομόνωση και αορατότητα.

Τα συμμετέχοντα άτομα δεν περιορίστηκαν μόνο στο να μοιραστούν ανησυχίες — πρότειναν τολμηρές, συγκεκριμένες αλλαγές. Πρώτον, τόνισαν την ανάγκη για τυποποιημένη, καθολική πρόσβαση σε φροντίδα διόρθωσης φύλου και ψυχικής υγείας — συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας που να διασφαλίζει

αυτές τις υπηρεσίες μέσω της δημόσιας υγειονομικής περίθαλψης. Ζήτησαν μεταρρυθμίσεις στην εκπαίδευση που να περιλαμβάνουν υποχρεωτική εκπαίδευση εκπαιδευτικών και ψυχολόγων και την ενσωμάτωση της διαφορετικότητας φύλου και σεξουαλικότητας στα σχολικά προγράμματα. Αυτά τα βήματα, υποστήριξαν, είναι απαραίτητα για τη δημιουργία ασφαλών, υποστηρικτικών μαθησιακών περιβαλλόντων.

Η νομική μεταρρύθμιση αποτέλεσε, επίσης, προτεραιότητα. Ενώ ο Νόμος για την Αναγνώριση Φύλου στο Βέλγιο επιτρέπει τον αυτοπροσδιορισμό, εξακολουθεί να εμπλέκει ιατρικές διαδικασίες που παραβιάζουν την αρχή της αυτοδιάθεσης. Τα συμμετέχοντα άτομα πρότειναν νομική αναγνώριση φύλου χωρίς παθολογικοποίηση, που να επιτρέπει στα άτομα να ενημερώνουν τα νομικά τους έγγραφα χωρίς ιατρικό φραγμό. Στον τομέα της εργασίας, πρότειναν έναν «Νόμο για την Ένταξη στον Χώρο Εργασίας» που να υπερβαίνει την απλή απαγόρευση των διακρίσεων και να προωθεί ενεργά τη διαφορετικότητα μέσω εκπαίδευσης, παρακολούθησης και συμπεριληπτικών πρακτικών πρόσληψης.

Τα μέσα ενημέρωσης βρέθηκαν, επίσης, υπό το μικροσκόπιο. Παρότι πολλοί νόμοι απαγορεύουν τις διακρίσεις στο περιεχόμενο, λίγοι προωθούν ενεργά τη διαφορετικότητα στην αναπαράσταση. Τα συμμετέχοντα άτομα συνέστησαν νόμους που να επιβάλλουν δίκαιη και ακριβή ορατότητα των ΛΟΑΤΚΙ+ στην τηλεόραση, τον κινηματογράφο και τη δημοσιογραφία — υποστηριζόμενους από εκστρατείες ευαισθητοποίησης για την αντιμετώπιση του στιγματισμού και τη φυσιολογικοποίηση της συμπερίληψης.

Εκτός από τις επίσημες πολιτικές, η ομάδα διαλόγου πρότεινε δράσεις από τη βάση και με πρωτοβουλία της κοινότητας: διεύρυνση της ορατότητας queer στα αγροτικά μέσα ενημέρωσης, δημιουργία συμπεριληπτικών δικτύων υποστήριξης, ενδυνάμωση των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων μέσω πολιτιστικών πρωτοβουλιών και διασφάλιση ότι οι γονείς και οι φροντιστές έχουν πρόσβαση σε εκπαίδευση για τη διαφορετικότητα φύλου και σεξουαλικότητας.

Κλείνοντας, η ομάδα διαλόγου του PAL Network προσέφερε μια αποτίμηση, αλλά και μια συλλογική δέσμευση για αλλαγή. Παρότι οι νόμοι έχουν προχωρήσει, τα κενά στην εφαρμογή παραμένουν. Η πραγματική ισότητα απαιτεί συντονισμένη προσπάθεια: όπου οι νόμοι εφαρμόζονται, οι επαγγελματίες εκπαιδεύονται, οι κοινότητες ενδυναμώνονται και κάθε νέο ΛΟΑΤΚΙ+ άτομο έχει πρόσβαση στα δικαιώματα, τον σεβασμό και την υποστήριξη που του αξίζουν.

Legebitra, Σλοβενία

Στις 8 Απριλίου 2025, η Legebitra διοργάνωσε δια ζώσης ομάδα διαλόγου εμπειρογνομώνων στη Σλοβενία, με στόχο να αντιμετωπίσει τα συστημικά κενά που επηρεάζουν τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία, ιδιαίτερα σε σχέση με την ψυχική υγεία και την κοινωνική ένταξη. Η συζήτηση συγκέντρωσε 5 ακαδημαϊκούς ερευνητές, επαγγελματίες ψυχικής υγείας και φορείς χάραξης πολιτικής, με σκοπό να αξιολογήσουν την ανταπόκριση των κρατικών θεσμών και να προτείνουν δρόμους για ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις.

Η Σλοβενία αποτέλεσε το κεντρικό πλαίσιο της συνεδρίας. Παρότι υπάρχουν νομικά πλαίσια που αναφέρονται στην ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ στις εθνικές στρατηγικές, τα συμμετέχοντα άτομα ήταν ομόφωνα: η εφαρμογή υστερεί, ιδιαίτερα σε αγροτικές και σχολικές περιοχές. Η queer και τρανς νεολαία συνεχίζει να βιώνει περιβάλλοντα, όπου οι υπηρεσίες είναι είτε ανασφαλείς είτε ανύπαρκτες. Οι δημόσιες υπηρεσίες ψυχικής υγείας δεν παρέχουν επιβεβαιωτική φροντίδα και δεν υπάρχουν αφιερωμένα συστήματα υποστήριξης σχεδιασμένα ειδικά για τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία στον δημόσιο τομέα.

«Έχουμε ακούσει αρκετά για το πώς αυτές οι υπηρεσίες είναι "για όλ@" — αλλά στην πραγματικότητα, είναι σχεδιασμένες με βάση ένα πρότυπο που αφορά έναν ετεροφυλόφιλο, cis και νευροτυπικό νέο άνθρωπο.»

Η συζήτηση τόνισε αρκετά επείγοντα ζητήματα: ευρεία έλλειψη εκπαιδευτικής επάρκειας σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ+ μεταξύ ψυχολόγων, εκπαιδευτικών και κοινωνικών λειτουργών· διαρκής ομοφοβία και τρανσφοβία, ειδικά εκτός αστικών κέντρων· απουσία προστασίας της ιδιωτικότητας, που εκθέτει τη νεολαία σε μη συναινετική αποκάλυψη ταυτότητας· αυτά τα εμπόδια οδηγούν σε συναισθηματική εξουθένωση και αποφυγή των συστημάτων υποστήριξης. Όπως είπε ένα από τα συμμετέχοντα άτομα:

«Η νεολαία δεν αποφεύγει απλώς τη στήριξη· προσαρμόζεται στρατηγικά σε συστήματα που τη βλάπτουν ή την εξαφανίζουν συστηματικά.»

Παρά τις προκλήσεις αυτές, τα συμμετέχοντα άτομα μοιράστηκαν παραδείγματα ανθεκτικότητας της κοινότητας. Οι καλές πρακτικές συχνά προκύπτουν από την αφοσίωση μεμονωμένων επαγγελματιών ή ΜΚΟ, όπως ομάδες υποστήριξης που διοικούνται από συνομηλίκους, βραχυχρόνια εργαστήρια εκπαίδευσης και ιδιωτικοί επαγγελματίες που προσφέρουν υποστηρικτική φροντίδα. Ωστόσο, αυτές οι προσπάθειες είναι αποσπασματικές και μη συστηματικές. Ένα βασικό θέμα ήταν η αποσύνδεση μεταξύ συμβολικής πολιτικής και της πραγματικής εμπειρίας. Τα συμμετέχοντα άτομα επέκριναν τους κρατικούς θεσμούς για την υιοθέτηση αόριστων, μη εφαρμόσιμων πολιτικών που

δημιουργούν την ψευδαίσθηση προόδου ενώ δικαιολογούν την αδράνεια. Χωρίς χρηματοδότηση, εποπτεία ή μηχανισμούς λογοδοσίας, οι θεσμικές δεσμεύσεις παραμένουν λεκτικές.

Κατά τη διάρκεια της ομάδας διαλόγου, τα συμμετέχοντα άτομα κατέθεσαν σειρά εφαρμόσιμων μεταρρυθμίσεων που στοχεύουν στην παροχή ουσιαστικής και συστημικής υποστήριξης για τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία σε όλους τους τομείς. Μια βασική σύσταση ήταν η υποχρεωτική εφαρμογή εκπαίδευσης για την επάρκεια σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ+ για όλους τους επαγγελματίες στην εκπαίδευση, τις υπηρεσίες νεολαίας και την ψυχική υγεία. Αυτή η εκπαίδευση θα συνδεόταν με την επαγγελματική αδειοδότηση και θα ενισχυόταν με μηχανισμούς λογοδοσίας, εξασφαλίζοντας ότι οι συμπεριληπτικές πρακτικές δεν είναι προαιρετικές αλλά ενσωματωμένες στα επαγγελματικά πρότυπα. Μια ακόμη κρίσιμη πρόταση ήταν ο διορισμός εκπαιδευμένων στελεχών σε κάθε σχολείο, ικανών να παρέχουν υποστηρικτική φροντίδα σε ΛΟΑΤΚΙ+ μαθητές. Τα συμμετέχοντα άτομα υποστήριξαν επίσης τη δημιουργία περιφερειακών κέντρων ψυχικής υγείας ΛΟΑΤΚΙ+, πλήρως ενταγμένων στο δημόσιο σύστημα υγείας. Αυτά τα κέντρα θα παρείχαν τόσο άμεση παρέμβαση σε κρίσεις όσο και μακροπρόθεσμη ψυχιατρική φροντίδα, από επαγγελματίες με ειδική εκπαίδευση σε πρακτικές που επιβεβαιώνουν την ταυτότητα των ΛΟΑΤΚΙ+.

Για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων διακρίσεων, η ομάδα ζήτησε την επιβολή δεσμευτικών πρωτοκόλλων κατά των διακρίσεων, με σαφείς συνέπειες για βλαπτικές συμπεριφορές όπως το *misgendering* (λανθασμένος προσδιορισμός φύλου), το *outing* (ακούσια αποκάλυψη ταυτότητας) ή η άρνηση παροχής φροντίδας. Αυτά τα πρωτόκολλα θα καθόριζαν ένα νέο πρότυπο λογοδοσίας μέσα στους θεσμούς. Τέλος, τα συμμετέχοντα άτομα τόνισαν την ανάγκη μόνιμων μηχανισμών συνεργασίας μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και της κυβέρνησης, που θα επιτρέπουν την από κοινού ανάπτυξη και παρακολούθηση των συμπεριληπτικών πολιτικών. Αυτοί οι μηχανισμοί πρέπει να διασφαλίζουν ουσιαστική, χρηματοδοτούμενη συμμετοχή από τις επηρεαζόμενες κοινότητες, ιδιαίτερα τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία, ώστε οι πολιτικές να βασίζονται στην πραγματική εμπειρία και τις εξελισσόμενες ανάγκες.

Τα συμμετέχοντα άτομα τόνισαν, επίσης, τη δύναμη της δράσης από τη βάση της κοινότητας. Οι προτάσεις περιελάμβαναν την αύξηση της *queer* ορατότητας σε θεσμικούς χώρους, την οικοδόμηση ανεπίσημων δικτύων υποστηρικτικών επαγγελματιών, την προώθηση της χρηματοδότησης τοπικών προγραμμάτων από τους δήμους και την παροχή εκπαίδευσης γονέων για την αντιμετώπιση της απομόνωσης και του στιγματισμού. Καίρια ήταν η προτροπή προς τους επαγγελματίες να «παύσουν να προσποιούνται ότι η ουδετερότητα είναι ασφαλής επιλογή», ζητώντας ενεργό υπεράσπιση μέσα στους θεσμούς.

Συνοψίζοντας, η ομάδα διαλόγου της Legebitra ανέδειξε το έντονο χάσμα μεταξύ πολιτικής και πράξης στη Σλοβενία. Παρότι υπάρχουν επίσημες δεσμεύσεις για την ένταξη, αυτές δεν αρκούν χωρίς υποδομές, εφαρμογή και συμμετοχή από τη βάση. Η αληθινή ισότητα για τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία απαιτεί περισσότερα από νομική αναγνώριση — χρειάζεται δομική αλλαγή, πολιτισμική μετατόπιση και την κεντρική θέση της queer εμπειρίας σε κάθε επίπεδο της κοινωνίας.

Δήμος Reggio Emilia, Ιταλία

Στις 2 Απριλίου 2025, ο Δήμος του Ρέτζιο Εμίλια, με τη στήριξη του Ιδρύματος E35, διοργάνωσε μια τοπική διαδικτυακή ομάδα διαλόγου στο πλαίσιο του έργου Proud Ambassadors. Η εκδήλωση συγκέντρωσε 7 εξωτερικούς συμμετέχοντες και 4 εσωτερικά στελέχη από τοπικούς φορείς χάραξης πολιτικής, εκπαιδευτικούς, ακτιβιστές και επαγγελματίες που εργάζονται στην υποστήριξη της νεολαίας, την υγεία, την εκπαίδευση και την υπεράσπιση των δικαιωμάτων ΛΟΑΤΚΙ+, με στόχο να εξερευνήσουν τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που αφορούν την ψυχική ευεξία και την κοινωνική ένταξη των queer νέων. Η ομάδα ήταν ποικιλόμορφη σε υπόβαθρο και ειδικευση: εκπρόσωποι από τοπικές υπηρεσίες κατά των διακρίσεων, υπεύθυνος του γραφείου ισότητας της Πανεπιστημίου Μόντενα και Ρέτζιο Εμίλια, συντονιστής του Rainbow House και ειδικός στα θέματα ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών, εκπαιδευτικοί νεολαίας που εργάζονται με μετανάστες και πρόσφυγες, καθώς και ακτιβιστές από τοπικούς συλλόγους συνέβαλαν σε μια πλούσια και ειλικρινή συζήτηση.

Che cosa ricomprende il concetto di "benessere mentale"?

13 responses

uguaglianza

non discriminato
sicurezza normalità
consapevolezza no giudizio
cura posti sicuri
equilibrio ascolto
serenità diritti
contesto accogliente

(**E:** Τι περιλαμβάνει η έννοια της «ψυχικής ευημερίας»; **A:** Μη κριτική στάση, μη διάκριση, ασφάλεια, επίγνωση, αίσθηση κανονικότητας, ισότητα, φροντίδα, ασφαλείς χώροι, ισορροπία, ενεργητική ακρόαση, γαλήνη, δικαιώματα, περιβάλλον αποδοχής)

Η συζήτηση επικεντρώθηκε σε τέσσερις βασικούς θεματικούς άξονες που είχαν αναδειχθεί κατά τις προηγούμενες διεθνείς διαδικτυακές εισαγωγικές συναντήσεις και κρίθηκαν ιδιαίτερα σημαντικοί από τους συμμετέχοντες: **η γλώσσα, τα περιβάλλοντα υποστήριξης, η εκπαίδευση και οι πολιτικές μεταρρυθμίσεις**. Η γλώσσα αναδείχθηκε ως ένα ισχυρό εργαλείο —αλλά και μια πρόκληση— για τη δημιουργία συμπεριληπτικών περιβαλλόντων ψυχικής υγείας. Οι συμμετέχοντες τόνισαν την ανάγκη για πολιτισμικά ευαίσθητη, μη δισυαδική και συναισθηματικά ευνοϊκοποιημένη επικοινωνία. Ειδικά όταν εργάζονται με νέους από μεταναστευτικό υπόβαθρο, επισήμαναν ότι η κατά λέξη μετάφραση δεν επαρκεί. Αντίθετα, η ομάδα πρότεινε τη μετάβαση προς μια εθνο-πολιτισμική προσαρμογή που να ενσωματώνει οπτικά εργαλεία και ενεργητική ακρόαση. Η απλή αλλά ριζοσπαστική πράξη του να ρωτάμε άμεσα το άτομο ποια γλώσσα προτιμά να χρησιμοποιεί αναδείχθηκε ως μια πράξη σεβασμού και ενδυνάμωσης.

Τα περιβάλλοντα υποστήριξης αποτέλεσαν έναν ακόμη βασικό άξονα της συζήτησης. Ενώ υπηρεσίες όπως ο **Κόμβος Κατά των Διακρίσεων του Ρέτζιο Εμίλια** και το **Rainbow House Pier Vittorio Tondelli** επαινέθηκαν, οι συμμετέχοντες τόνισαν ότι οι συμπεριληπτικοί χώροι πρέπει να υπερβαίνουν την παροχή υποστήριξης σε κρίσεις. Υποστήριξαν την ανάγκη ύπαρξης κοινοτικών κέντρων ενσωματωμένων σε βιβλιοθήκες, οικογενειακά κέντρα και κλινικές, όπου η ακρόαση και η κοινωνική αλληλεπίδραση συνυπάρχουν. Τέτοιοι χώροι, υποστήριξαν, πρέπει να είναι προσβάσιμοι, αποκεντρωμένοι και να λειτουργούν σε συνεργασία με τοπικούς συλλόγους ΛΟΑΤΚΙ+.

Σχετικά με την εκπαίδευση, οι συμμετέχοντες σημείωσαν τόσο πρόοδο όσο και σημαντικά κενά. Το Πανεπιστήμιο Μόντενα και Ρέτζιο Εμίλια αναφέρθηκε για τα διαδικτυακά εκπαιδευτικά προγράμματα και τις πολιτικές διαχείρισης ταυτότητας, ωστόσο αυτά συχνά περιορίζονται στο ανώτερο προσωπικό. Υπήρξε ευρεία συναίνεση για την ανάγκη υποχρεωτικής, διατομεακής εκπαίδευσης για εκπαιδευτικούς, προσωπικό ανθρωπίνου δυναμικού και δημόσιους λειτουργούς, που να καλύπτει την ταυτότητα φύλου, τα πρωτόκολλα κατά των διακρίσεων και τις στρατηγικές αντιμετώπισης μικροεπιθέσεων. Η ομάδα πρότεινε επίσης την εισαγωγή σεξουαλικής και συναισθηματικής εκπαίδευσης στα σχολεία, υπό την καθοδήγηση ειδικών, για να αντικατασταθεί το παρωχημένο πρόγραμμα σπουδών και να στηριχθούν τόσο οι μαθητές όσο και το προσωπικό.

Η ομάδα διαλόγου κατέληξε σε μια σειρά προτάσεων με στόχο τη δημιουργία πιο συμπεριληπτικών και υποστηρικτικών περιβαλλόντων για τη νεολαία ΛΟΑΤΚΙ+. Μία από τις βασικές προτάσεις ήταν η εισαγωγή ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων σεξουαλικής και συναισθηματικής αγωγής σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης. Αυτή η εκπαίδευση θα υπερέβαινε το βασικό πρόγραμμα σπουδών και θα κάλυπτε σχέσεις, ταυτότητα και σεβασμό με

ολοκληρωμένο και επιβεβαιωτικό τρόπο. Τα συμμετέχοντα άτομα ζήτησαν, επίσης, τη δημιουργία κέντρων ακρόασης και υποστήριξης ενσωματωμένων σε δημόσιους θεσμούς, όπως βιβλιοθήκες και κλινικές υγείας. Αυτά τα κέντρα θα λειτουργούσαν ως προσβάσιμοι, κοινοτικοί χώροι όπου οι νέοι θα μπορούν να ζητούν καθοδήγηση, ψυχική υποστήριξη και επιβεβαίωση. Μια ακόμη σημαντική πρόταση ήταν ο επανασχεδιασμός των εντύπων εισαγωγής και της τεκμηρίωσης υπηρεσιών σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες, ώστε να χρησιμοποιούν συμπεριληπτική, οπτική και πολιτισμικά ευαίσθητη γλώσσα. Αυτή η αλλαγή θα βοηθούσε στην άρση των εμποδίων πρόσβασης και θα εξασφάλιζε ότι όλα τα άτομα αισθάνονται ορατά και σεβαστά κατά την επαφή τους με τα δημόσια συστήματα.

Στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της δομικής διάκρισης, η ομάδα κάλεσε κάθε δήμο να ιδρύσει υπηρεσία κατά των διακρίσεων. Αντί να βασίζεται σε μία σταθερή τοποθεσία, αυτή θα λειτουργεί ως περιφερειακό δίκτυο ικανό να προσεγγίζει διαφορετικές κοινότητες με αποτελεσματικότητα και δικαιοσύνη. Τέλος, η ομάδα τόνισε την ανάγκη τα πανεπιστήμια να εφαρμόσουν ισχυρούς κώδικες κατά της παρενόχλησης και να δημιουργήσουν ειδικά γραφεία κατά της βίας.

Αυτοί οι μηχανισμοί θα διασφαλίσουν ότι τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης είναι ασφαλή, υπεύθυνα και ικανά να ανταποκριθούν σε περιστατικά βίας ή διακρίσεων.

Τα συμμετέχοντα άτομα υπογράμμισαν, επίσης, τη σημασία της βιωσιμότητας και της συμμετοχής των συνομηλίκων. Ζήτησαν τη δημιουργία μηχανισμών που να διασφαλίζουν ότι οι φωνές των νέων ΛΟΑΤΚΙ+ δεν ακούγονται απλώς, αλλά ενσωματώνονται ενεργά στην ανάπτυξη πολιτικών και τον σχεδιασμό υπηρεσιών.

Κλείνοντας, η ομάδα διαλόγου του Ρέτζιο Εμίλια απεικόνισε ένα τοπικό οικοσύστημα πλούσιο σε δέσμευση και καινοτομία — ακόμη, όμως, με δομικές και πολιτισμικές αδυναμίες. Τα συμμετέχοντα άτομα συμφώνησαν ότι ο δρόμος προς την πραγματική ένταξη βρίσκεται στις καθημερινές πρακτικές, στις διαρκείς συνεργασίες και στις τολμηρές θεσμικές αλλαγές. Με το έργο Proud Ambassadors να προσφέρει μια διακρατική πλατφόρμα, ο τοπικός αυτός διάλογος θα τροφοδοτήσει ευρύτερες ευρωπαϊκές στρατηγικές για την ενδυνάμωση της νεολαίας ΛΟΑΤΚΙ+.

6. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

Το παρόν έγγραφο παρουσιάζει 25 ολοκληρωμένες πολιτικές συστάσεις που προκύπτουν από τα ευρήματα των ομάδων διαλόγου και τις εθνικές αναφορές των εταίρων του έργου Proud Ambassadors από την Ιταλία, τη Σουηδία, την Ελλάδα, το Βέλγιο και τη Σλοβενία. Οι συστάσεις κατηγοριοποιούνται ανά θεματικό πεδίο και αποδίδονται στους αντίστοιχους εταίρους.

ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

1. Κέντρα Ψυχικής Υγείας ΛΟΑΤΚΙ+ σε κάθε περιφέρεια

Δημιουργία εξειδικευμένων κέντρων ψυχικής υγείας ΛΟΑΤΚΙ+ εντός του δημόσιου συστήματος υγείας. Αυτά τα κέντρα θα πρέπει να προσφέρουν μακροχρόνια συμβουλευτική, παρέμβαση σε κρίσεις και υποστήριξη οικογενειών.

2. Δημόσια Χρηματοδότηση για Φροντίδα Επιβεβαίωσης Φύλου

Η φροντίδα επιβεβαίωσης φύλου πρέπει να διατίθεται μέσω του δημόσιου συστήματος υγείας. Οι υπηρεσίες πρέπει να περιλαμβάνουν αναστολές εφηβείας, ορμονοθεραπεία και συναφή υποστήριξη ψυχικής υγείας.

3. Εκπαίδευση Επαγγελματιών Υγείας σε ό,τι αφορά τα ΛΟΑΤΚΙ+

Οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να λαμβάνουν δομημένη εκπαίδευση για τις ταυτότητες ΛΟΑΤΚΙ+, τις ανισότητες στην υγεία και την παροχή επιβεβαιωτικής φροντίδας. Η εκπαίδευση πρέπει να συνδέεται με την επαγγελματική αδειοδότηση.

4. Τοπικά Σημεία Πρόσβασης για Ψυχολογική Υποστήριξη

Ίδρυση δημοτικών κέντρων υποστήριξης που θα προσφέρουν ψυχολογικές υπηρεσίες, καθοδήγηση και παραπομπές, σε συνεργασία με τοπικές βιβλιοθήκες και κλινικές.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

5. Υποχρεωτική Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών για ΛΟΑΤΚΙ+ Συμπερίληψη

Όλοι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να παρακολουθούν τακτική εκπαίδευση για την ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Η εκπαίδευση πρέπει να καλύπτει πρακτικές κατά των διακρίσεων, προσεγγίσεις βασισμένες στο τραύμα και επιβεβαιωτική φροντίδα. Η παρακολούθηση πρέπει να συνδέεται με την πιστοποίηση/άδεια άσκησης επαγγέλματος και την επαγγελματική ανάπτυξη.

6. Σεξουαλική και Συναισθηματική Αγωγή από Ειδικούς

Η σεξουαλική αγωγή πρέπει να βασίζεται σε επιστημονικά δεδομένα, να είναι αμερόληπτη και να διδάσκεται από ειδικά εκπαιδευμένους επαγγελματίες. Το περιεχόμενο πρέπει να περιλαμβάνει την ταυτότητα φύλου, τις σχέσεις και τη συναισθηματική ευημερία με τρόπο συμπεριληπτικό και κατάλληλο για την ηλικία.

7. Συμπεριληπτικό Αναλυτικό Πρόγραμμα και Εκπαιδευτικό Υλικό

Αναθεώρηση των εθνικών προγραμμάτων σπουδών ώστε να ενσωματώνουν την ιστορία, τη λογοτεχνία και τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Καθιέρωση μηχανισμών παρακολούθησης για τη διασφάλιση της εφαρμογής και της συμπερίληψης.

Αποδεικτικά στοιχεία από το πεδίο

Το Υπουργείο Παιδείας της Φλάνδρας, σε συνεργασία με οργανώσεις υπεράσπισης των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ+ όπως οι *Çanarlar* και *KliQ*, έχει στηρίξει ενεργά την ενσωμάτωση της σεξουαλικής και έμφυλης ποικιλομορφίας στα σχολικά προγράμματα σπουδών.

- Κύριες πρωτοβουλίες που υποστηρίζουν αυτή τη μεταρρύθμιση αφορούν:
- Θεματικά υλικά και εργαλεία (π.χ. *Gender in de blender*) που διατίθενται στους εκπαιδευτικούς για χρήση σε μαθήματα ιστορίας, ηθικής και κοινωνικών επιστημών.
- Επιμορφωτικά προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης που οργανώνονται για το σχολικό προσωπικό σχετικά με τη συμπεριληπτική παιδαγωγική και την εκπαίδευση κατά των προκαταλήψεων.
- Λίστες ανάγνωσης με συμπεριληπτικό περιεχόμενο για ΛΟΑΤΚΙ+ θέματα που προωθούνται στις σχολικές βιβλιοθήκες, εξασφαλίζοντας αντιπροσώπευση στο διδακτικό υλικό.
- Ο οργανισμός *KliQ* προσφέρει εργαστήρια σε ολόκληρο το σχολείο καθώς και αξιολογήσεις (*audits*) για την αποτύπωση του επιπέδου συμπερίληψης και την υποστήριξη της εφαρμογής πολιτικών.

Η παρακολούθηση από την *Onderwijsinspectie* (Επιθεώρηση Εκπαίδευσης) έχει δείξει βελτίωση στο σχολικό κλίμα και αυξημένη ευαισθητοποίηση σχετικά με τη φύλο και τη σεξουαλική διαφορετικότητα

μεταξύ των μαθητών. Η πρωτοβουλία θεωρείται πρότυπο για την ενσωμάτωση της συμπερίληψης χωρίς να βασίζεται αποκλειστικά σε εξωσχολικές προσπάθειες.

8. Ορισμένο Προσωπικό Προστασίας σε Κάθε Σχολείο

Κάθε σχολείο θα πρέπει να διαθέτει έναν εκπαιδευμένο και ορατό υπερασπιστή των ΛΟΑΤΚΙ+ (π.χ. σύμβουλο ή δάσκαλο) με αρμοδιότητα την υποστήριξη των μαθητών, την παροχή συμβουλών για συμπεριληπτικές πρακτικές και την αξιολόγηση των πρωτοκόλλων κατά του εκφοβισμού.

Αποδεικτικά στοιχεία από το πεδίο

Στην περιοχή της Στοκχόλμης, το Γραφείο κατά των Διακρίσεων της Στοκχόλμης (Diskrimineringsbyrån) συνεργάζεται με τον εκπαιδευτικό τομέα για την προσφορά υποχρεωτικής εκπαίδευσης ευαισθητοποίησης για τα ΛΟΑΤΚΙ+ σε δασκάλους και προσωπικό σχολείων, ειδικά σε δήμους όπου τα σχολεία έχουν αναφέρει υψηλότερα ποσοστά διακρίσεων ή παρενόχλησης. Αυτές οι πρωτοβουλίες χρηματοδοτούνται δημόσια και συχνά υλοποιούνται σε συνεργασία με την RFSL (Σουηδική Ομοσπονδία για τα Δικαιώματα Λεσβιών, Ομοφυλοφίλων, Αμφιφυλόφιλων, Τρανς, Queer και Intersex). Επιπλέον, το εθνικό αναλυτικό πρόγραμμα της Σουηδίας (Läroplanen) περιλαμβάνει ρητές απαιτήσεις για παιδαγωγική κριτική προς τα κοινωνικά πρότυπα και εκπαίδευση βασισμένη σε αξίες που τονίζουν την ισότητα και τον σεβασμό προς όλους ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού. Ωστόσο, η εφαρμογή διαφέρει σημαντικά μεταξύ δήμων και μεμονωμένων σχολείων. Ως απάντηση στην έλλειψη συμπεριληπτικών αποδυτηρίων, ορισμένα λύκεια στη Μάλμε και το Γκέτεμποργκ έχουν εισαγάγει ουδέτερα ως προς το φύλο αποδυτήρια και προαιρετικά μοντέλα φυσικής αγωγής, ιδιαίτερα για τρανς και μη δυαδικούς μαθητές. Αυτές οι πρωτοβουλίες βασίστηκαν σε έρευνες μεταξύ μαθητών και έγιναν σε συνεργασία με νεανικές ΛΟΑΤΚΙ+ οργανώσεις. Παρόλα αυτά, μελέτες (π.χ. από τον MUCF – Σουηδικό Οργανισμό για τη Νεολαία και την Κοινωνία των Πολιτών) δείχνουν ότι τρανς και queer μαθητές σε αγροτικές περιοχές συχνά δεν έχουν πρόσβαση σε ενημερωμένους και υποστηρικτικούς εκπαιδευτικούς. Για το λόγο αυτό, υπάρχουν εκκλήσεις για πανεθνική, υποχρεωτική εκπαίδευση σχετική με τα ΛΟΑΤΚΙ+ για όλο το σχολικό προσωπικό, και όχι μόνο για όσους επιλέγουν να συμμετέχουν.

9. Συμπεριληπτικές Σχολικές Υποδομές

Διασφάλιση πρόσβασης μαθητών σε τουαλέτες και αποδυτήρια ουδέτερων προς το φύλο. Η φυσική υποδομή πρέπει να αντικατοπτρίζει την ένταξη των μη δυαδικών και τρανς ατόμων.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

10. Νόμος για την Ένταξη στον Χώρο Εργασίας

Υποχρέωση μη διάκρισης κατά την πρόσληψη και τη συμπεριφορά στον χώρο εργασίας. Απαιτείται από τους εργοδότες να παρέχουν εκπαίδευση για τα ΛΟΑΤΚΙ+ και να εφαρμόζουν τακτικούς ελέγχους ισότητας.

Αποδεικτικά στοιχεία από το πεδίο

Από το 2013, η πρωτοβουλία Rainbow Charter (Charte Arc-en-Ciel/Regenboogcharter) υποστηρίζει τους εργοδότες στο Βέλγιο —ειδικά στον δημόσιο και μη κερδοσκοπικό τομέα— να θεσμοθετήσουν την ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ στον χώρο εργασίας.

Κύρια στοιχεία περιλαμβάνουν:

- Οι εργοδότες υπογράφουν εθελοντικά τη Rainbow Charter, δεσμευόμενοι για μη διάκριση, ενεργά μέτρα ένταξης και εσωτερικούς ελέγχους πολιτικών. Αναπτύχθηκε από την Περιφέρεια Βρυξελλών-Κάτω Χωρών σε συνεργασία με τοπικές ΜΚΟ όπως το RainbowHouse και το Tels Quels.
- Οι συμμετέχοντες οργανισμοί λαμβάνουν καθοδήγηση για την εφαρμογή εσωτερικών πρωτοκόλλων, τη δημιουργία συμπεριληπτικών πολιτικών ανθρώπινου δυναμικού και την παροχή εκπαιδεύσεων ευαισθητοποίησης ΛΟΑΤΚΙ+ στο προσωπικό. Υπάρχουν μηχανισμοί εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης που διασφαλίζουν παρακολούθηση και αξιοπιστία.

Πάνω από 60 δημόσιοι και ιδιωτικοί εργοδότες στο Βέλγιο έχουν υιοθετήσει τη Χάρτα. Οι εσωτερικές αξιολογήσεις δείχνουν αυξημένη ορατότητα του ΛΟΑΤΚΙ+ προσωπικού, βελτιωμένο κλίμα εργασίας και ένταξη των θεμάτων ΛΟΑΤΚΙ+ στα πλαίσια διαχείρισης της διαφορετικότητας.

Το μοντέλο έχει επεκταθεί σε αρκετούς δήμους και υποστηρίζεται από ευρωπαϊκά ταμεία κοινωνικής ένταξης.

11. Προστατευμένη Συμμετοχή σε Προγράμματα Ευαισθητοποίησης κατά τις Ώρες Εργασίας

Ενθάρρυνση υπαλλήλων να παρακολουθούν εργαστήρια ένταξης κατά τη διάρκεια αμειβόμενων ωρών εργασίας, ως μέρους των πολιτικών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ).

ΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΗ ΜΕΤΑΠΡΥΘΜΙΣΗ

12. Νομική Αναγνώριση Φύλου με Βάση τον Αυτοπροσδιορισμό

Θα πρέπει να θεσπιστεί η νομική αναγνώριση φύλου για τα τρανς άτομα χωρίς ιατρικές ή ψυχολογικές αξιολογήσεις. Οι νόμοι πρέπει να αναγνωρίζουν την αυτοδιάθεση ως τον μοναδικό κριτήριο, σεβόμενοι το απόρρητο και την αυτονομία του

σώματος. Οι διαδικασίες πρέπει να είναι απλοποιημένες, προσβάσιμες και ευθυγραμμισμένες με τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αποδεικτικά στοιχεία από το πεδίο

Το 2017, η Ελλάδα υιοθέτησε τον Νόμο 4491/2017, ο οποίος επιτρέπει στα άτομα να αλλάζουν το νομικό τους φύλο βάσει της αυτοδιάθεσης. Άτομα ηλικίας 17 ετών και άνω μπορούν να αιτηθούν την αλλαγή του νομικού τους φύλου μέσω δικαστικής διαδικασίας, ενώ οι ανήλικοι ηλικίας 15–16 ετών μπορούν επίσης να ασκήσουν αυτό το δικαίωμα με τη συγκατάθεση των γονέων και με υποστηρικτική ιατρική γνώμη.

13. Επέκταση των νόμων κατά των διακρίσεων, ώστε να συμπεριλαμβάνουν τα μη δυαδικά και μεσοφυλικά άτομα

Τα νομικά πλαίσια πρέπει να προστατεύουν ρητά τα μη δυαδικά και μεσοφυλικά άτομα. Αυτό περιλαμβάνει την αναθεώρηση των υφιστάμενων διατάξεων κατά των διακρίσεων και την ενημέρωση των δημόσιων και διοικητικών εγγράφων ώστε να αναγνωρίζουν τη διαφορά φύλου πέρα από το ανδρικό/γυναικείο δυαδικό σύστημα.

Αποδεικτικά στοιχεία από το πεδίο

Στη Σλοβενία, το 2016 υιοθετήθηκε ένας νόμος κατά των διακρίσεων που προσθέτει την σεξουαλική προτίμηση, την ταυτότητα φύλου και την έκφραση φύλου στη λίστα των προσωπικών χαρακτηριστικών. Τα μεσοφυλικά άτομα περιλαμβάνονται στην κατηγορία του φύλου. Αυτός ο νόμος έχει υπερεξουσία σε σχέση με όλους τους άλλους κανονισμούς ή έγγραφα που αφορούν τις διακρίσεις.

Τα σουηδικά γραφεία κατά των διακρίσεων και οργανώσεις έχουν εργαστεί ενεργά για την επέκταση των νομικών προστασιών, ώστε να συμπεριλάβουν ρητά τα μη-δυαδικά, τρανς και άτομα με διαφορετική ταυτότητα φύλου. Κύριες πρωτοβουλίες περιλαμβάνουν:

- **Το RFSL (Σουηδική Ομοσπονδία για τα Δικαιώματα Λεσβιών, Ομοφυλόφιλων, Αμφιφυλόφιλων, Τρανς και Κουήρ):** Αποτελεί βασικό φορέα διεκδίκησης, παρέχοντας πολιτικές συστάσεις, εκθέσεις και άμεσο διάλογο με νομοθέτες για την ρητή ένταξη των μη-δυαδικών ταυτοτήτων στους νόμους κατά των διακρίσεων. Πρωθεί επίσης την κριτική στην κανονικότητα εκπαίδευση σε σχολεία και δημόσιους φορείς.
- **Τοπικά Γραφεία κατά των Διακρίσεων (π.χ. Diskrimineringsbyrån Στοκχόλμης):** Διοργανώνουν εργαστήρια και σεμινάρια για την ευαισθητοποίηση των φορέων λήψης αποφάσεων και του κοινού σχετικά με τα όρια των υφιστάμενων νόμων και την ανάγκη επέκτασης των προστασιών φύλου.
- **Διατομεακές Πρωτοβουλίες:** Περιφερειακοί φορείς τονίζουν τις σύνθετες πραγματικότητες διακρίσεων που αντιμετωπίζουν άτομα με πολλαπλές περιθωριοποιημένες ταυτότητες, συμπεριλαμβανομένων των μη-δυαδικών και μεσοφυλικών, διεκδικώντας ολοκληρωμένη νομική μεταρρύθμιση.

- **Συνεργασία με τον Σουηδικό Διαμεσολαβητή για την Ισότητα (DO):** Αυτές οι υπηρεσίες συνεργάζονται στενά με το DO, παρέχοντας πραγματικά δεδομένα και εκθέσεις για την υποστήριξη συστάσεων σχετικά με την αναθεώρηση των νόμων και την καθοδήγηση για καλύτερη προστασία όλων των ταυτοτήτων φύλου.

Αυτές οι προσπάθειες έχουν δημιουργήσει πολιτική και κοινωνική δυναμική για την αναθεώρηση των σουηδικών νόμων κατά των διακρίσεων, ώστε να αναγνωρίζουν και να προστατεύουν τη διαφορετικότητα φύλου πέρα από το δυαδικό μοντέλο άνδρας/γυναίκα.

14. Ενίσχυση της Εφαρμογής των Πολιτικών κατά των Διακρίσεων

Οι υπάρχοντες νόμοι συχνά στερούνται εφαρμογής. Οι ιθύνοντες φορείς θα πρέπει να θεσπίσουν σαφείς πειθαρχικά πρωτόκολλα για παραβιάσεις (π.χ. λανθασμένη χρήση αντωνυμιών, ανεξέλεγκτη αποκάλυψη ταυτότητας), με ισχυρή εποπτεία, μηχανισμούς αναφοράς και ανεξάρτητη διαιτησία.

Αποδεικτικά στοιχεία από το πεδίο

Με την υιοθέτηση του νόμου κατά των διακρίσεων το 2016, η Σλοβενία απέκτησε επίσης έναν ανεξάρτητο κρατικό φορέα, «Τον Συνήγορο της Αρχής της Ισότητας», ο οποίος έχει την εντολή να ασχολείται με θέματα διακρίσεων. Οι αρμοδιότητες του φορέα είναι να:

- Διεξάγει ανεξάρτητη έρευνα σχετικά με τη θέση των ατόμων με συγκεκριμένες προσωπικές συνθήκες και άλλα ζητήματα που αφορούν τη διάκριση.
- Δημοσιεύει ανεξάρτητα πορίσματα και να κάνει συστάσεις προς τις κρατικές αρχές, τις τοπικές κοινότητες, τους υπεύθυνους δημοσίων φορέων, τους εργοδότες, τις επιχειρήσεις και άλλους φορείς σχετικά με την κατάσταση των ατόμων με συγκεκριμένες προσωπικές συνθήκες (π.χ. για την πρόληψη ή εξάλειψη των διακρίσεων και την υιοθέτηση ειδικών μέτρων).
- Πραγματοποιεί εποπτικό έλεγχο βάσει παραπόνων.
- Παρέχει ανεξάρτητη υποστήριξη σε άτομα που υφίστανται διακρίσεις για την εφαρμογή των δικαιωμάτων τους, προσφέροντας συμβουλευτική και νομική βοήθεια σε διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες.
- Ευαισθητοποιεί το κοινό σχετικά με τις διακρίσεις και τα μέτρα πρόληψής τους.
- Παρακολουθεί τη γενική κατάσταση στην Σλοβενία στον τομέα της προστασίας κατά των διακρίσεων και την κατάσταση των ατόμων με συγκεκριμένες προσωπικές συνθήκες.
- Προτείνει την υιοθέτηση ειδικών μέτρων για τη βελτίωση της θέσης των ατόμων που βρίσκονται σε δυσμενή θέση λόγω προσωπικών συνθηκών.
- Συμμετέχει σε δικαστικές διαδικασίες που αφορούν διακρίσεις.

Οι αρμοδιότητες του Συνηγόρου της Αρχής της Ισότητας επεκτείνονται τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

15. Διαφανείς και Συμπεριληπτικές Διαδικασίες Νομοθετικής Μεταρρύθμισης

Η διαδικασία λήψης πολιτικών αποφάσεων πρέπει να είναι διαφανής και περιεκτική, με τη συμμετοχή οργανώσεων ΛΟΑΤΚΙ+, εκπροσώπων της νεολαίας και περιθωριοποιημένων κοινοτήτων. Αποφύγετε τις μεταρρυθμίσεις σε περιόδους με περιορισμένη πρόσβαση (π.χ. αργίες) και διασφαλίστε ευρεία διαβούλευση.

16. Μόνιμοι Μηχανισμοί Συνεργασίας Κράτους – Κοινωνίας των Πολιτών

Οι κυβερνήσεις θα πρέπει να θεσμοθετήσουν δομές συν-διακυβέρνησης με οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ+, διασφαλίζοντας ότι συμμετέχουν στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση των πολιτικών. Η συνεργασία πρέπει να χρηματοδοτείται και να αναγνωρίζεται επίσημα.

Αποδεικτικά στοιχεία από το πεδίο

Από το 2003, ο Δήμος Ρέτζιο Εμίλια έχει συμφωνία με την Arcigay Gioconda — μια οργάνωση που μάχεται κατά των διακρίσεων και προκαταλήψεων εναντίον των ΛΟΑΤΚΙ+ και μεταναστών από το 1996, με στόχο την προώθηση ευκαιριών κοινωνικοποίησης και διαλόγου στην επαρχία του Ρέτζιο Εμίλια. Η συμφωνία αποσκοπούσε στην υλοποίηση ενός κοινού προγράμματος πρωτοβουλιών για την προώθηση ίσων ευκαιριών και την καταπολέμηση της σεξουαλικής διάκρισης. Από τότε, η συνεργασία έχει ενισχυθεί και επεκταθεί σε νέες δραστηριότητες που υλοποιούνται σε τοπικό επίπεδο. Οι δραστηριότητες που διαχειρίζονται στο πλαίσιο της συμφωνίας μεταξύ του Δήμου και του συλλόγου είναι:

- Συμβουλευτική μέσω ειδικού τηλεφωνικού αριθμού και επικοινωνία στα κοινωνικά δίκτυα υποδοχή στα γραφεία του συλλόγου από κατάλληλα εκπαιδευμένους εθελοντές.
- Ομάδες συνάντησης στα γραφεία του συλλόγου με στόχο τη συζήτηση και τον διάλογο.
- *Punto Arcobaleno* (Σημείο Ουράνιο Τόξο): ένας χώρος ακρόασης και αρχικής υποδοχής, ανοιχτός σε όποιον το χρειάζεται — άτομα, ζευγάρια, οικογένειες καθώς και εργαζόμενους σε υπηρεσίες. Εκτός από την ακρόαση, το *Punto Arcobaleno* προσφέρει πληροφορίες, κατεύθυνση προς υπηρεσίες της περιοχής και συμβουλευτική (με τη συμμετοχή επαγγελματιών όταν απαιτείται).
- *Ενημέρωση/ευαισθητοποίηση*: υλοποίηση δημόσιων εκστρατειών πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης με στόχο τη διάδοση μιας κουλτούρας σεβασμού στις διαφορές και την καταπολέμηση της ομοτρανσφοβίας και της ομοφοβίας, καθώς και την πρόληψη των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων, με έμφαση στις νεότερες γενιές, τους μετανάστες ΛΟΑΤΚΙ+, τις οικογένειες και τον χώρο της εκπαίδευσης και της εργασίας.
- *Κέντρο τεκμηρίωσης*: δυνατότητα συμβουλευτικής πρόσβασης σε γραπτό και οπτικοακουστικό υλικό που φυλάσσεται στα γραφεία του Συλλόγου.
- Συμμετοχή στο Δια-θεσμικό Τραπέζι για την Καταπολέμηση της Ομοτρανσφοβίας και την Ένταξη ΛΟΑΤΚΙ+ του Δήμου, για διάλογο με όλους τους σχετικούς φορείς της περιοχής και την υιοθέτηση των δεσμεύσεων που αναλαμβάνονται με την υπογραφή του Επιχειρησιακού Πρωτοκόλλου.

- Σχεδιασμός ενός χώρου φιλοξενίας για ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα που είναι θύματα βίας ή διακρίσεων σχετικών με τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

17. Εκπαίδευση για ΛΟΑΤΚΙ+ ζητήματα σε Αστυνομικό και Δικαστικό Προσωπικό

Η εθνική νομοθεσία πρέπει να καθιστά υποχρεωτική την εκπαίδευση ευαισθητοποίησης για τα ζητήματα ΛΟΑΤΚΙ+ στις αστυνομικές και δικαστικές αρχές, καθώς και στο σωφρονιστικό προσωπικό. Η εκπαίδευση αυτή πρέπει να επικεντρώνεται στα εγκλήματα μίσους, την υποστήριξη των θυμάτων και τη μείωση προκαταλήψεων.

Αποδεικτικά στοιχεία από το πεδίο

Σύσταση βασισμένη στο έργο TRUST COOP 2020 - 2022

Το έργο TRUST COOP, στο οποίο η Legebitra συνεργάστηκε με την Σλοβενική Αστυνομία, αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την ίδρυση ενός αποτελεσματικού εθνικού συστήματος υποστήριξης για θύματα εγκλημάτων μίσους που αφορούν ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα. Σε συνεργασία μεταξύ της Σλοβενικής αστυνομίας και της ΜΚΟ Legebitra, αναπτύχθηκε και εφαρμόστηκε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης που εξόπλισε τους αστυνομικούς με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τα εργαλεία που χρειάζονται για να εντοπίζουν, να αντιμετωπίζουν και να καταγράφουν τέτοια εγκλήματα. Στο πλαίσιο του έργου, ιδρύθηκε μια ειδική Ομάδα Αντίδρασης για ΛΟΑΤΚΙ+ στο Κέντρο Έρευνας και Κοινωνικών Δεξιοτήτων της Αστυνομικής Ακαδημίας, λειτουργώντας ως γέφυρα μεταξύ της κοινότητας και των δυνάμεων επιβολής του νόμου. Το έργο αντιμετώπισε βασικές αδυναμίες που επισημάνθηκαν σε εθνικές και ευρωπαϊκές μελέτες – κυρίως την έλλειψη εμπιστοσύνης στην αστυνομία και τη χαμηλή αναφορά περιστατικών βίας. Μέσω στοχευμένων εκπαιδεύσεων, οικοδόμησης συμμαχιών και ευαισθητοποίησης τόσο στην αστυνομία όσο και στην κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+, το έργο έθεσε τα θεμέλια για ένα ασφαλέστερο και πιο περιεκτικό σύστημα υποστήριξης. Αυτό το έργο ήταν το πρώτο του είδους του στη Σλοβενία. Αποτελεί μια καλή αρχή, όμως στην πράξη η εκπαίδευση των αστυνομικών θα πρέπει να οργανώνεται συνεχώς και να ενσωματωθεί στο πρόγραμμα σπουδών της Αστυνομικής Ακαδημίας. Μόνο με μακροπρόθεσμη δέσμευση και συνεργασία μπορούμε να διασφαλίσουμε ότι τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα δεν θα παραμένουν πλέον αόρατα θύματα βίας.

18. Γραφεία Εξάλειψης Διακρίσεων σε Κάθε Δήμο

Οι δήμοι θα πρέπει να δημιουργήσουν γραφεία (εικονικά ή φυσικά) για την αναφορά και αντιμετώπιση διακρίσεων, με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό και υπηρεσίες σε πολλές γλώσσες.

19. Εργαλεία Αναφοράς Φιλικά προς τους Χρήστες για Παραβιάσεις Δικαιωμάτων

Ανάπτυξη διαδικτυακών πλατφορμών και πλατφορμών για κινητά τηλέφωνα, για την ανώνυμη αναφορά διακρίσεων και την παρακολούθηση των ποσοστών απόκρισης. Ευρεία προώθηση αυτών των εργαλείων στο κοινό.

Αποδεικτικά στοιχεία από το πεδίο

Σε απάντηση στον Νόμο 5029/2023 («Ζούμε Αρμονικά Μαζί – Σπάμε τη Σιωπή»), η Ελλάδα εγκαινίασε την εθνική διαδικτυακή πλατφόρμα (<https://stop-bullying.gov.gr/>) για την αναφορά περιστατικών σχολικού εκφοβισμού και βίας. Αν και η πλατφόρμα δεν είναι ακόμη πλήρως προσαρμοσμένη στις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών ΛΟΑΤΚΙ+, είναι διαθέσιμη για Νηπιαγωγεία, Δημοτικά και Γυμνάσια και αποτελεί ένα πρώτο βήμα προς την θεσμοθέτηση εργαλείων αναφοράς φιλικών προς τους χρήστες στο εκπαιδευτικό σύστημα.

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΘΕΣΜΩΝ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

20. Παρακολούθηση της Συμμόρφωσης των Σχολείων με τις Πολιτικές Ένταξης

Εισαγωγή μηχανισμών εποπτείας για να διασφαλιστεί η εφαρμογή από τα σχολεία των πρωτοκόλλων κατά του εκφοβισμού και της ένταξης. Σύνδεση της συμμόρφωσης με τη δημόσια χρηματοδότηση.

21. Λογοδοσία Ιδρυμάτων για Επαγγελματική Κακοποίηση

Ορισμός και πρόβλεψη κυρώσεων για διακριτικές συμπεριφορές (π.χ. λανθασμένη χρήση αντωνυμιών) από επαγγελματίες. Δημιουργία συστημάτων υποβολής καταγγελιών και διασφάλιση διαφάνειας στις πειθαρχικές διαδικασίες.

22. Νεολαία και Αντιπροσώπευση της Κοινωνίας των Πολιτών στην Αξιολόγηση Πολιτικών

Διασφάλιση ότι η ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία και η κοινωνία των πολιτών εκπροσωπούνται επίσημα στη διαμόρφωση, ανασκόπηση και μεταρρύθμιση των εκπαιδευτικών και νομικών πολιτικών.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

23. Τοπικές Εκστρατείες Ευαισθητοποίησης σε Αγροτικές και Συντηρητικές Περιοχές

Χρηματοδότηση και δημιουργία από κοινού εκστρατειών σε τοπικό επίπεδο με ΜΚΟ, με στόχο την καταπολέμηση του στίγματος και την εκπαίδευση των κατοίκων σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές.

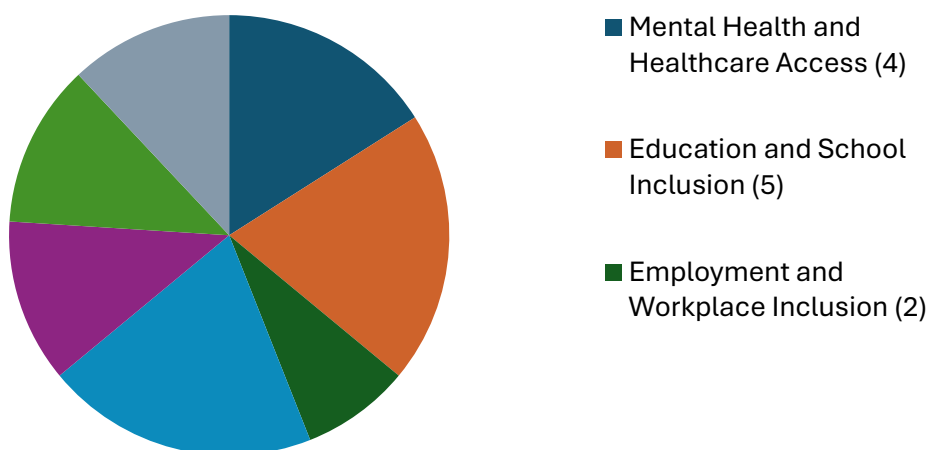
24. Νομοθεσία για την Εκπροσώπηση των Μέσων Ενημέρωσης χωρίς Αποκλεισμούς

Εισαγωγή νομικών απαιτήσεων για την ακριβή και δίκαιη αναπαράσταση των ΛΟΑΤΚΙ+ στα μέσα ενημέρωσης. Χρηματοδότηση προγραμμάτων ευαισθητοποίησης του κοινού και πρωτοβουλιών για την εκμάθηση κριτικής κατανόησης των μέσων ενημέρωσης.

25. Αλληλεγγύη και Διάλογος μεταξύ Κινημάτων

Υποστήριξη συνεργατικών χώρων για φεμινιστικά, τρανς και άλλα κινήματα κοινωνικής δικαιοσύνης, ώστε να ευθυγραμμιστούν σε κοινούς στόχους μέσω χρηματοδοτούμενων στρογγυλών τραπεζών και κοινής δράσης υπεράσπισης.

Προτάσεις

7. ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Ενώ οι δομικές μεταρρυθμίσεις και οι θεσμικές πολιτικές είναι απαραίτητες, η δράση σε επίπεδο κοινότητας διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της καθημερινής εμπειρίας ένταξης και ασφάλειας για τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία. Οι παρακάτω προτάσεις προέκυψαν από τοπικές εμπειρίες και αντικατοπτρίζουν πρακτικές και ευαίσθητες στο πλαίσιο προσεγγίσεις, που μπορούν να εφαρμοστούν από δήμους, φορείς της κοινωνίας των πολιτών, εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες διαφόρων τομέων. Αυτές οι δράσεις στοχεύουν στην ενίσχυση της ορατότητας, των δικτύων υποστήριξης, της πολιτισμικής ευαισθησίας και της δημιουργίας συμπεριληπτικών περιβαλλόντων στους χώρους όπου οι νέοι ζουν, μαθαίνουν και μεγαλώνουν.

- **Ορατότητα στα Ιδρύματα:** Τοποθέτηση συμπεριληπτικών πινακίδων, αφισών και καρτών με αντωνυμίες σε δημόσιους χώρους για να σηματοδοτείται η ασφάλεια και η αποδοχή των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων (Σλοβενία).
- **Δίκτυα Υποστήριξης από Συνομηλίκους:** Ανάπτυξη άτυπων δικτύων επαγγελματιών που στηρίζουν τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα σε διάφορους τομείς, για την ασφαλή παραπομπή και συνεργασία (Σλοβενία, Βέλγιο).
- **Εκπαίδευση Γονέων:** Διοργάνωση εργαστηρίων για να βοηθηθούν οι γονείς να κατανοήσουν και να στηρίζουν τα ΛΟΑΤΚΙ+ παιδιά τους, μειώνοντας το στίγμα και την οικογενειακή απόρριψη (Ελλάδα, Σλοβενία).
- **Καθημερινή Υποστήριξη και Συνηγορία:** Ενθάρρυνση των επαγγελματιών να αμφισβητούν τον αποκλεισμό στους χώρους εργασίας τους — σε συναντήσεις, στην κατάρτιση και μέσω αναθεώρησης πολιτικών (Σλοβενία).
- **Δημοτική Χρηματοδότηση για Κοινοτικά Προγράμματα:** Υποστήριξη της χρηματοδότησης ΛΟΑΤΚΙ+ χώρων και εκδηλώσεων σε τοπικό επίπεδο, ακόμη και σε πιο συντηρητικές περιοχές (Σλοβενία, Ελλάδα).
- **Συμπεριληπτικός Αθλητισμός και Ψυχαγωγία:** Ανάπτυξη εξωσχολικών δραστηριοτήτων, ιδιαίτερα στον τομέα της φυσικής αγωγής, που να περιλαμβάνουν και να καλωσορίζουν τη ΛΟΑΤΚΙ+ νεολαία (Σουηδία, Ελλάδα).
- **Τοπικές Συνεργασίες:** Σύναψη συνεργασιών με περιφερειακές αρχές, εμπορικά επιμελητήρια και τοπικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την αύξηση της ορατότητας και του αντίκτυπου των ΛΟΑΤΚΙ+ πρωτοβουλιών (Ελλάδα).
- **Εργαλεία Εθνοπολιτισμικής Επικοινωνίας:** Χρήση οπτικών και πολιτισμικά προσαρμοσμένων υλικών για την αποτελεσματικότερη

προσέγγιση μεταναστευτικών κοινοτήτων στις υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας (Ιταλία).

- **Ψηφιακές Πλατφόρμες Αναφοράς:** Δημιουργία και προώθηση φιλικών προς τη νεολαία, ανώνυμων διαδικτυακών εργαλείων για την αναφορά διακρίσεων και την παροχή υποστήριξης (Ελλάδα).
- **Εκπαίδευση Εκπροσώπων Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης:** Εκπαίδευση δημοσιογράφων και δημιουργών περιεχομένου στη χρήση σεβαστής γλώσσας και στην ενίσχυση της ακριβούς, ποικιλόμορφης εκπροσώπησης των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων (Βέλγιο).

Creating Space for LGBTQIA+ Youth to Thrive